

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

**Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Republice Burjatsko
v Ruské federaci**

Petrov Andrei

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Andrei Petrov

Hospodářská politika a správa
Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Možnosti rozvoje cestovního ruchu v regionu Burjatsko v Ruské federaci

Název anglicky

Possibilities of tourism development in a selected region Buryatia in Russian federation

Cíle práce

Tématem této bakalářské práce je cestovní ruch v Ruské federaci, a to konkrétně v regionu Burjatsko. Cílem práce je provést jeho kvantitativní a kvalitativní analýzu a na základě získaných výsledků vytvořit turistickou trasu, s jejíž pomocí by se turisté mohli seznámit s kulturními tradicemi, historií a regionálními specifiky tohoto regionu.

Metodika

Podkladové údaje budou získány z databází, ze státních statistik, z odborné literatury a ze samostatně nalezených dat. Získaná databáze bude statisticky vyhodnocena pomocí metod časových řad a indexní analýzy.

V různé míře budou využity metody analýzy, syntézy a komparace.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Turismus, cestovní ruch, trasa, Burjatsko, Bajkal, cestování, památka, region, Rusko, vlak, rekreace, výlet, ubytování

Doporučené zdroje informací

HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch : pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3.

Hlavní ukazatele činnosti kolektivních ubytovacích zařízení, 2018. Federální služba státní statistiky [online]. Dostupné z:

http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/enterprise/re-tail/#

Hlavní ukazatele ruského civilního letectví v roce 2017, 2018. Federální agentura pro leteckou dopravu [online]. Dostupné z:

<https://www.favt.ru/pub-lic/materials//e/b/8/9/5/eb89549831e6b870264709b135c089a7.pdf>

KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

MALÁ, V. *Základy cestovního ruchu*. Praha: Oeconomica. 2002, ISBN 80-245-0439-1.

RICHARDS, G. – C.A.B. INTERNATIONAL, ISSUING BODY. *Cultural attractions and European tourism*. Wallingford, Oxfordshire, UK: CABI, 2001. ISBN 0851994407.

UNCTAD, General profile: Russian Federation, 2018. UNCTAD [online]. Dostupné z:

<https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/643/index.html>

UNCTAD Handbook of Statistics 2019, Geneva and New York, 2019, 103 s., ISBN: 978-92-1-112940-3

UNWTO Tourism Highlights: 2019 Edition, UNWTO 2019, Madrid, ISBN: 978-92-844-2114-5

USYISKIN, G. *Očerki istorii rossiyskogo turizma*. Petrohrad : Izdatelskiy dom Gerda, 2007

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zbyněk Kuna, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 8. 11. 2020

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 08. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Republice Burjatsko v Ruské federaci" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03. 2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Zbyňku Kunovi, Ph.D., vedoucímu bakalářské práce, za cenné rady a odborné konzultace, které mi pomohly při vypracování této bakalářské práce.

Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Republice Burjatsko v Ruské federaci

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku rozvoje cestovního ruchu v Republice Burjatsko. Cílem této práce je zanalyzovat současnou turistickou situaci v Republice Burjatsko, následně zhodnotit její předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a vytvořit vlastní turistickou nabídku. Nejdříve jsou definovány základní pojmy a obecná specifika, jako jsou cestovní ruch, faktory rozvoje, turistická infrastruktura, vymezení pojmu turistická destinace, etnoturismus a ekoturismus. Je uvedena základní charakteristika regionu. Následně jsou popsány již existující cestovní nabídky. Dále následuje analýza turismu v Republice Burjatsko a SWOT analýza, která poukazuje na pozitivní a negativní faktory teritoriálního rozvoje cestovního ruchu. V závěru jsou nabídnuty způsoby, nástroje, priority a opatření týkající se rozvoje turistické destinace v Burjatsku a je vytvořena vlastní trasa určená pro rozvoj turismu ve zvoleném regionu.

Klíčová slova: cestovní ruch, Republika Burjatsko, turismus, Rusko, jezero Bajkal, Sibiř, ekoturismus

Possibilities of tourism development in the Republic of Buryatia in the Russian Federation

Abstract

The bachelor thesis is focused on the development of tourism in the Republic of Buryatia. The aim of this work is to analyze the current tourist situation in the Republic of Buryatia, then evaluate its assumptions for the development of tourism and create their own tourist offer. First, the basic concepts and general specifics are defined, such as: tourism, development factors, tourist infrastructure, definition of the concept of tourist destination, ethnotourism and ecotourism. The basic characteristics of the region are given. Subsequently, existing travel offers are described. The following is an analysis of tourism in the Republic of Buryatia and a SWOT analysis, which points to the positive and negative factors of the territorial development of tourism. In the end, the offered ways, tools, priorities, measures related to the development of a tourist destination in Buryatia and created its own project for the development of tourism in the selected region.

Keywords: tourism, Republic of Buryatia, tourism, Russia, Lake Baikal, Siberia, ecotourism

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl a metodika	12
2.1. Cíle práce	12
2.2. Metodika	12
3. Literární rešerše	13
4. Teoretická část	15
4.1. Cestovní ruch	15
4.2. Cestování.....	15
4.3. Turistická infrastruktura	16
4.4. Ekoturismus	16
4.5. Etnografický turismus	17
5. Charakteristika Republiky Burjatsko	18
5.1. Geografie regionu	18
5.2. Klimatické podmínky	19
5.3. Jezero Bajkal	19
5.4. Demografie.....	20
5.5. Ekonomika regionu	21
5.6. Burjatský Buddhismus	22
5.7. Burjati.....	23
5.8. Evenkové.....	24
5.9. Soyoti.....	24
6. Turistická nabídka Republiky Burjatsko	26
6.1. Kulturně–historická nabídka	26
6.2. Přírodní zajímavosti Republiky Burjatsko	32
6.3. Sportovně–rekreační nabídka Republiky Burjatsko	36
7. Faktory rozvoje cestovního ruchu	39
8. Infrastruktura Republiky Burjatsko	41
8.1. Dopravní infrastruktura.....	41
8.2. Základní turistická infrastruktura.....	43
8.3. Informační infrastruktura.....	45
9. Statistická analýza.....	45
10. SWOT analýza	55
10.1. Silné stránky, které přispívají k pozitivnímu dopadu na rozvoj cestovního ruchu, jsou následující:	55

10.2. Mezi faktory, které negativně ovlivňují rozvoj cestovního ruchu v republice, patří:..	56
10.3. K příležitostem rozvoje cestovního ruchu lze přičíst následující faktory:	57
10.4. Hrozby pro rozvoj cestovního ruchu v Burjatsku	58
11. Návrh rozvoje cestovního ruchu v Burjatské republice	59
12. Turistická trasa v Republice Burjatsko	61
12.1. Návrh turistické trasy na území Republiky Burjatsko	61
13. Závěr	64
14. Seznam použitých zdrojů	66
15. Seznam obrázků	73
16. Seznam tabulek.....	73
17. Seznam grafů	73

1. Úvod

Cestovní ruch v moderní ekonomice zaujímá významné místo a silně ovlivňuje ekonomiky jednotlivých zemí. Turismus v Rusku také hraje důležitou roli, přestože podíl turistického sektoru na celkovém HDP v roce 2019 činil cca 4,8 %.¹ V posledních letech je turistika stále populárnější. Lidé se snaží poznat svět kolem sebe a cestovat stále častěji. Kvůli ekonomické a politické situaci v Ruské federaci cestují ruští turisté méně do zahraničí a více navštěvují svoji zemi. Jedním z těchto míst je Republika Burjatsko, protože právě zde se nachází jeden z nejkrásnějších a nejdůležitějších přírodních zdrojů – Bajkalské jezero. Turisty přitahuje nejen Bajkal, ale také bohatá historie regionu, geografická poloha, přírodní krajina a náboženská a etnická specifika místního obyvatelstva.

Burjatsko je jediným regionem Ruska, ve kterém se vyskytuje tibetský buddhismus. V současné době v Burjatsku žijí zástupci více než 112 národností.² Jsou zde takové etnické skupiny, jako jsou Evenkové, Soyoti, Burjatové, Němci, Ukrajinci, Tataři, Arméni a také přívrženci ruských semejských starověrců. Z celkového počtu obyvatel Burjatské republiky (cca 985 tisíc obyvatel k 1.1. 2018)³ původní obyvatelstvo činilo přibližně 30 %.⁴ Bohužel dnes se mnoho etnických sídel nachází v odlehlých oblastech regionu, a mezi turisty tak nejsou příliš populární.

Kromě vzdělávací turistiky má Burjatsko prostor pro rozvoj aktivního cestovního ruchu a ekoturistiky. Geografická struktura se skládá z komplexu pohoří, náhorních plošin, údolí a řek. Zahrnuje Sajanské hory, pohoří Chamar–Daban, pohoří Barguzin, náhorní Vitimské plošiny na severovýchodě a pohoří Jablonovo na východní hranici republiky. Hlavními říčními systémy jsou Selenga (vlévající se do Bajkalského jezera) a Vitim, severně tekoucí

¹ KNOEMA: *Russian Federation - Contribution of travel and tourism to GDP as a share of GDP*. [online] 2020 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://knoema.com/atlas/Russian-Federation/topics/Tourism/Travel-and-Tourism-Total-Contribution-to-GDP/Contribution-of-travel-and-tourism-to-GDP-percent-of-GDP>

² TURISTICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM: *Burjatská republika. obecná informace*. [online] 3.2.2020 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://nbcrs.org/regions/respublika-buryatiya/general-information/>

³ KNOEMA: *Russian Federation. Republic of Buryatia*. [online] 2018 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://knoema.com/atlas/Russian-Federation/Buryatia-Republic-of/topics/Demographics>

⁴ ROSSTAT: *Celostátní sčítání lidu v Rusku v roce 2010*. [online] 2012 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: https://www.gks.ru/free_doc/new_site/perepis2010/croc/perepis_itogi1612.htm

přítok řeky Leny. Díky těmto a dalším faktorům má Burjatsko obrovský potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

2. Cíl a metodika

2.1. Cíle práce

Cílem práce je provést kvalitativní a kvantitativní analýzu a na jejím základě ze získaných výsledků navrhnout možné cesty pro rozvoj cestovního ruchu v Burjatsku a vytvořit turistickou trasu, s jejíž pomocí by se turisté mohli seznámit s kulturními tradicemi, historií a regionálními specifiky tohoto regionu. K cílům také patří komplexní charakteristika Republiky Burjatsko.

2.2. Metodika

V různé míře byly použity metody analýzy, syntézy a komparace. Vybraná odborná literatura byla prostudována. Analyzovány byly knižní zdroje, statistická data, internetové databáze, odborné články a literatura z univerzitních časopisů. Podkladové statistické údaje jsou získávány pomocí portálu Ruského statistického úřadu (RosStat), Ruského turistického úřadu, Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) a Federální agentury pro cestovní ruch Ruské federace. Na základě analýzy turistického sektoru ve zvoleném regionu byla vytvořena turistická trasa za účelem poznávání místní kultury a přírody. Při sestavování trasy byly použity veřejně přístupné informace o turisticky významných památkách a přírodních rezervacích, internetové zdroje aktuálně nabízených služeb, délky jednotných cest a ceníky služeb ubytování, stravování, dopravy a souvisejících služeb.

3. Literární řešerše

Problematikou rozvoje cestovního ruchu v Burjatsku se zabývalo více autorů. Z poslední doby je možné připomenout alespoň tyto práce:

ABALAKOV, A.D. – PANKEEV, N.S. *Etnoekologická turistika v regionu Bajkal*.

Autoři této práce během výzkumu došli k závěru, že region jezera Bajkal je perspektivním centrem rozvoje etnokulturního cestovního ruchu. Tento druh turismu přispívá k záchraně svěbytné kultury a k udržitelnému rozvoji tradičního hospodaření původního etnického obyvatelstva regionu Bajkal (Republika Burjatsko a Irkutská oblast). Faktory bránící rozvoji cestovního ruchu v regionu jsou: nedostatek rozvinuté turistické infrastruktury, špatně rozvinutá nabídka turistických produktů, vysoké náklady na dopravu, nepřipravenost místních obyvatel na účast v projektech rozvoje cestovního ruchu, nedostatek profesionality turistického personálu atd.

K řešení těchto problémů je nutné zformovat komplexní souhrn hodnot pro rozvoj etnoekologického cestovního ruchu.⁵

KIRILLOV, S. et.al. *Sustainable Tourism Development in Russia: The Case of Baikal Harbour Project*.

Autoři poukazují na to, že turistická infrastruktura regionu se zlepšuje, a domnívají se, že rozvoj cestovního ruchu bude mít pozitivní efekt na zvýšení počtu pracovních míst pro místní obyvatele v oblasti prodeje zboží a služeb. Předpokládá se výrazný růst turistického sektoru, který se může perspektivně podílet až na 1/3 celého HDP republiky. Navíc příznivě ovlivní spolupráci mezi představiteli vlády a soukromým podnikáním. Zřízení podobných zón v Bajkalském regionu vytvoří půdu pro přechod z depresivní oblasti do blahobytu.⁶

PETELIN S.M. *Ekonomicko-geografická analýza vzniku zvláštních ekonomických zón turisticko-rekreačního typu v sibiřském federálním okrese*.

⁵ ABALAKOV, A.D. – PANKEEV, N.S. *Etnoekologická turistika v regionu Bajkal*. Irkutsk State University Bulletin. 2011.

⁶ KIRILLOV, S. et.al. *Sustainable Tourism Development in Russia: The Case of Baikal Harbour Project*. European Journal of Sustainable Development. 2020. 179 s.

Práce zkoumá zákonitosti vzniku zvláštních ekonomických zón turisticko–rekreačního typu v Sibiřském federálním okrese. Za tímto účelem byly použity různé vědecké metody umožňující řešit speciální úkoly, a to s přihlédnutím ke geografickým faktorům a podmínkám, které mají vliv na efektivní rozvoj turisticko–rekreačních zón na území regionu. Výsledky studie nám umožňují vytvořit analogii mezi geografickými a ekonomickými zákony vedoucí k názoru, že efektivní rozvoj speciálních ekonomických zón je možný pouze v harmonickém spojení s geografickými faktory a podmínkami. Nové poznatky získané během studie jsou uvedeny v hlavních závěrech práce.⁷

⁷ PETELIN S.M. Ekonomicko-geografická analýza vzniku zvláštních ekonomických zón turisticko–rekreačního typu v Sibiřském federálním okrese, 2017, 212 str.

4. Teoretická část

Pro kompletní analýzu cestovního ruchu v Republice Burjatsko a vytvoření koncepce rozvoje turistické destinace ve zvoleném regionu se budeme zabývat různými druhy cestovního ruchu, jako jsou ekoturistika, etnografický turismus, kulturně–historický turismus atd. Také v průběhu práce bude použita vědecká terminologie, kterou je potřeba definovat.

Pro přehlednější seznámení s problematikou rozvoje cestovního ruchu je důležité nejprve charakterizovat samotný pojem "cestovní ruch" a určit jeho pozitivní a negativní efekty. Je také nutné definovat "ekoturismus" a vymezit pojem "etnografický turismus", stejně jako je nutné zvážit historii rozvoje cestovního ruchu v Republice Burjatsko. Při analýze turistického sektoru je také potřeba věnovat pozornost následujícím faktorům, které ovlivňují popularitu cestovního ruchu v regionu, těmi jsou faktory demografické, ekonomické, geografické a kulturně–historické.

4.1. Cestovní ruch

Cestovní ruch (nebo také turismus) představuje souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu a současně i aktivit podniků a organizací poskytujících služby pro zajištění pobytu účastníků cestovního ruchu mimo místo jejich trvalého bydliště.⁸

Turismus se dá také pojmout jako dočasná migrace provádějící se člověkem ve volném čase pro zdravotní, vzdělávací, sportovní, náboženské a jiné účely. Jedná se o jeden z typů aktivních rekreací. Představuje největší pohyb lidí mezi různými zeměmi za účelem poznávání, rekreace a splnění svých cílů a přání poznat svět a jiné kultury.⁹

4.2. Cestování

Turistické cestování se chápe jako dočasný odchod osoby mimo místo jejího bydliště, aniž by v místě cesty podnikala, což z kategorie turistů automaticky vylučuje lidi, kteří

⁸ KOTÍKOVÁ, H.: *Nové trendy v cestovním ruchu*, Praha: Grada, 2013 str. 16

⁹ HESKOVÁ, Marie. 2006. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna.

podnikají služební cesty nebo nucené vysídlení (osoby na služební cestě, diplomaté a konzulární úředníci, vojenský personál, emigranti, uprchlíci atd.).¹⁰

4.3. Turistická infrastruktura

Základem pro rozvoj cestovního ruchu je existence vhodné infrastruktury. Turistická infrastruktura zahrnuje velké množství služeb potřebných k uspokojení rekreačních potřeb a vedoucích ke spokojenosti turistů.¹¹ Základní turistická infrastruktura je kombinací technických, inženýrských, komunikačních, technologických a dopravních zařízení, jejichž cílem je poskytnout turistům volný přístup k turistickým zdrojům.¹²

4.4. Ekoturismus

Ekoturismus je koncipován jako alternativa ke standardní komerční masové turistice. Je to forma rekreace, která zahrnuje návštěvy přírodních oblastí (přírodní rezervace a chráněné přírodní oblasti). To znamená odpovědnou cestu do přírodních oblastí s minimálním antropogenním dopadem, ochranou životního prostředí a zaměřením na zlepšení blahobytu místního obyvatelstva.¹³

Ekoturistika se liší od ostatních druhů cestovního ruchu tím, že se výlet uskutečňuje v přírodě, stejně jako seznámení se s místními zvyky a kulturou při minimalizaci negativních dopadů na ekologický a sociokulturní stav prostředí. Při ekologickém cestovním ruchu se zvyšuje účast místních obyvatel a jejich příjem z cestovního ruchu, což pro ně vytváří ekonomické pobídky k ochraně přírody a k rozvoji v této oblasti. Tento typ cestovního ruchu zvyšuje odpovědnost a respekt k životnímu prostředí a jeho kultuře.¹⁴

¹⁰ VINIDIKTOV M.A. "Co to je turismus?" Vydavatelstvo Bajkalské státní univerzity, 2004. 19-24 str.

¹¹ JOVANOVIČ, S.– ILIČ I. *Infrastructure as important determinant of tourism development in the countries of southeast Europe*. Ecoforum 5. 2016. 1-34 s.

¹² ZORIN I.V. Kvartalnov V.A. *Tourism encyclopedia: reference book*. M.: Finance and statistics, 2003. 368 стр.

¹³ Global Ecotourism Network: *What is Ecotourism?* [online] 2020 [cit. 2021-02-16] Dostupné z: www.globalecotourismnetwork.org.

¹⁴ The international ecotourism society: TIES Overview. *What is Ecotourism?* [online] 2020 [cit. 2021-02-16] Dostupné z: <http://www.ecotourism.org/ties-overview>

V poslední době je ekoturistika stále populárnější. To je způsobeno vznikem environmentálního vědomí, které spočívá v touze udržovat optimální podmínky přírodního prostředí nezbytné pro jeho existenci.

Ekologický cestovní ruch se dělí na následující čtyři typy:¹⁵

- Vědecký ekoturismus
- Historický ekoturismus
- Dobrodružný ekoturismus
- Cestování do přírodních rezervací a národních parků

4.5. Etnografický turismus

Etnografické (etnologické) cestování je stále populárnější po celém světě. To je způsobeno skutečností, že stále více lidí se zajímá o seznámení se s kulturou různých národů. Při etnologickém cestování turista touží ponořit se do prostředí domorodého obyvatelstva, dostat se do kontaktu s místní přírodou a národní kulturou, seznámit se s architekturou, folklórem, rituály, lidovými tradicemi, řemesly a národními pokrmy.¹⁶

Etnologický cestovní ruch podporuje tolerantní vztah mezi různými národnostmi, pomáhá chránit kulturní, sociální a přírodní rozmanitost, oživuje místní komunity a poskytuje alternativu k hospodářskému útlumu a vylidňování, které ohrožuje mnoho regionů.¹⁷

¹⁵ CHUSAINOVA, P.A. *Ekoturismus v současné společnosti*. Internet Medical Bulletin, 6. 2016. 66 s.

¹⁶ NINAKINA U.S. *Etnoturismus jako nový směr turistické industrie*. Carskoselskoe chtenie. 2017. 324-328 s.

¹⁷ BURLAKOVA A. V. 2010. *Klasifikace statusu etnického turismu*. Tomsk: Tomská státní univerzita. 77 s.

5. Charakteristika Republiky Burjatsko

5.1. Geografie regionu

Burjatsko je republikou Ruské federace a je součástí Dálněvýchodního federálního okruhu. Nachází se na území tzv. Bajkalské oblasti, která zahrnuje Republiku Burjatsko, Irkutskou oblast a Zabajkalský kraj. Hlavním městem a kulturním centrem republiky je Ulan–Ude.¹⁸

Burjatská republika byla založena v roce 1923. Rozloha je 351,3 tisíc km. Burjatsko se nachází v jižní části východní Sibíře (na jih a na východ od Bajkalského jezera). Na jihu Burjatsko hraničí s Mongolskem, na jihozápadě s Republikou Tuva, na severozápadě s Irkutskou oblastí, na východě se Zabajkalským krajem.¹⁹

Obrázek 1. Geografická mapa Ruska s vyznačeným územím Republiky Burjatsko

Zdroj: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c8/Map_of_Russia_-_Buryatia.svg

¹⁸ Britannica: *Ulan-Ude*. *Encyclopaedia Britannica*. T. Editors of Encyclopaedia [online] 19.9.2011 [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Ulan-Ude>

¹⁹ Britannica: *Buryatiya*. The Editors of Encyclopaedia [online] 7.11.2011 [cit. 2020-12.25]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Buryatiya>.

Obrázek 2. Mapa Burjatska podle okresů

Zdroj: <https://www.mapsofworld.com/russia/federal-subjects/buryatia.html>

5.2. Klimatické podmínky

Podnebí Burjatska je výrazně kontinentální s chladnými zimami a horkým létem. Zimy jsou charakterizované suchými mrazy a malým výskytem srážek. Jaro je větrné s mrazy a téměř bez srážek. Letní sezóna je krátká (od července do srpna) s horkými dny a chladnými nocemi. Průměrná teplota v létě je $+18,5\text{ }^{\circ}\text{C}$, v zimě pak $-22\text{ }^{\circ}\text{C}$ a průměrná roční teplota je $-1,6\text{ }^{\circ}\text{C}$. V průběhu roku klesá výskyt srážek na průměrných 244 mm.

5.3. Jezero Bajkal

Větší část jezera se nachází na území Burjatska. Bajkalské jezero je považováno za nejhlubší sladkovodní jezero na planetě. Délka Bajkalu je 636 km, šířka je od 25 do 79 km. Celková délka pobřeží Bajkalu je 2100 km. Maximální hloubka je 1637 m, průměrná je

730 m.²⁰ Bajkal je přírodní nádrž jedné pětiny (20 %) nejkvalitnějších zásob sladké vody na světě (UNESCO).²¹

5.4. Demografie

Počet obyvatel v roce 2010 byl 972 tisíc lidí, průměrná hustota obyvatelstva byla 2,9 osoby na 1 čtvereční km.²² Národnostní složení republiky podle sčítání lidu z roku 2010 je v tabulce 1.

Tabulka 1. Národní složení Burjatské republiky

Etnikum	Celková populace 1989 r.	Procento	Celková populace r. 2002	Procento	Celková populace r. 2010	Procento
celkově	1038252	100,00 %	981238	100,00 %	972021	100,00 %
Rusové	726165	69,94 %	665512	67,82 %	630800	64,91 %
Burjati	249525	24,03 %	272910	27,81 %	286839	29,51 %
Tataři	10496	1,01 %	8189	0,83 %	6813	0,70 %
Ukrajinci	22868	2,20 %	9585	0,98 %	5654	0,58 %
Soyoti	-	-	2739	0,28 %	3579	0,37 %
Evenkové	1679	0,16 %	2334	0,24 %	2974	0,31 %

Zdroj: https://www.gks.ru/free_doc/new_site/perepis2010/croc/perepis_itogi1612.htm

²⁰ GALAZY, G.I. Encyclopedia Britannica: *Lake Baikal*. [online] 30.12.2020 [cit. 2021-01-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lake-Baikal>

²¹ Oficiální internetový portál republiky Burjatsko. [online]. Dostupné z: <https://egov-buryatia.ru/>

²² STEPHAN, E. M. *Rituals as Sites of Religio-Cultural Revival: A Statistical Analysis of the Demographic and Cultural Differences of Attendees at Shamanic Ceremonies in Buryatia*. Shamanic. Russia. 2014.

Podle posledního sčítání lidu z roku 2010 žije v Burjatsku cca 30 % domorodého etnického obyvatelstva, což představují Burjati, Soyoti a Evenkové. Toto číslo vzrostlo přibližně o 6 % od sčítání lidu v roce 1989. Za posledních 30 let dochází ke zvyšování počtu domorodých obyvatel díky vládní podpoře programů na zachování kultur a tradic domorodého obyvatelstva. Navzdory tomu v regionu pokračuje odliv obyvatelstva, a to zejména migrace představitelů ruských, tatarských a ukrajinských etnických skupin.

5.5. Ekonomika regionu

Pro Burjatskou republiku je charakterní průmyslově-agrární hospodaření. Převážnou většinu průmyslové výroby tvoří lesnictví, zpracování potravin, palivo a energie, stavebnictví, výroba papíru a zpracování kovů a dřeva. Těžbařské podniky se zabývají těžbou uhlí, zlata a nemagnetických kovů. Zemědělské podniky vyrábí mléčné výrobky, masa, mouku, obiloviny a krmiva pro zvířata.²³

Důležitou součástí ekonomiky regionu je letecký průmysl. Zastupuje to tady letecká výroba v Ulan-Ude.

Energetický sektor Burjatské republiky je do značné míry závislý na bohatých zásobách uhlí v regionu. Bilanční rezervy ve výši přibližně 2,6 miliardy tun spolu s rezervami v oblasti více než 1,1 miliardy tun mohou poskytnout regionální ekonomiku na další půlstoletí. Podle státních aktiv je zpracováváno 13 ložisek hnědého a hnědého uhlí a dalších šest je ve vývoji.²⁴

Za 14 let od roku 2003 do roku 2017 klesla míra nezaměstnanosti ze 17,8% na 9,6%. V roce 2015 žilo pod hranicí chudoby 17,9 procenta populace republiky.²⁵

Jednotlivé farmy tvoří 83% veškeré rostlinné produkce v Burjatské republice. Pouze 11 procent z celkové rozlohy republiky však patří jednotlivým zemědělským podnikům.

²³ FEDERAL ASSEMBLY OF THE RUSSIAN FEDERATION: *Republic of Buryatia, economic and natural resources*. [online] [cit. 2021.03.05.]. Dostupné z: <http://council.gov.ru/en/structure/regions/BU/>

²⁴ BORISOV, G. – DONDOKOV, Z. *Energy industry of the Republic of Buryatia: current state and prerequisites for further development*. Buryat Scientific Centre of Siberian Branch of the Russian Academy of Sciences. Ulan-Ude. 2019. 14 s.

²⁵ KNOEMA: *Russian Federation – Republic of Buryatia – Unemployment rate*. [online] 2020 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://knoema.com/atlas/Russian-Federation/Buryatia-Republic-of/Unemployment-rate>

V roce 2018 činil GRP Burjatské republiky 226 milionů rublů. GRP Republiky Burjatsko se zvýšilo ze 198 milionů rublů v roce 2016 na 226 milionů rublů v roce 2018, což se zvyšuje v průměru o 6,93% ročně.²⁶

5.6. Burjatský Buddhismus

První zmínky o buddhismu v Burjatsku pocházejí z roku 441 a o kultuře buddhismu v Zabajkalsku jsou písemné doklady již v roce 1647. V roce 1741 byl buddhismus v Rusku uznán jako oficiální náboženství Ruské říše s uznanou duchovní autoritou (Pandito Chambo Lama), čímž se stal autokefální církví oddělenou od vlivu tibetského buddhismu a jejich mentorů.²⁷

Buddhismus se začal rychle šířit mezi kmeny Burjatů a počátkem 20. století byl buddhismus v Burjatsku plnohodnotným kulturním systémem. Existovalo více než 40 dacanů, ve kterých bylo více než 10 000 mnichů (lámů). Ve skutečnosti se buddhistické dacany stávají náboženskými univerzitami, ve kterých se studovaly mongolské a tibetské jazyky, sanskrt, buddhistická filozofie, tibetsko–mongolská medicína, astrologie, knihtisk, malba ikon a náboženská architektura.²⁸

S šířením gramotnosti a psaní, vědeckých poznatků, literatury a umění se stal buddhismus důležitým faktorem při formování morálky, lidových tradic a zvyků. Dnes se buddhismus v Rusku aktivně rozvíjí, například na území Burjatska působí více než 30 dacanů a byla vybudována buddhistická univerzita.²⁹

²⁶ EKIMOVSKAYA, O. *The economic-geographical features of development of multistructured agriculture in the Republic of Buryatia*. Geography and Natural Resources. 2009.

²⁷ MAJER, Z. – RKISZTINA T. *Origin And Spread Of Buddhism In Buryatia — A Text Of Buyandalai Dooramba*. Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae, vol. 61, 2008, 497 s.

²⁸ ERCHOVA, G. *Spiritual Feat in the History of Buddhism of Russia*. Vestnik of Saint Petersburg University: History. 2018. 1156-1176 s.

²⁹ KOLOSOVA, I. *Buddhism in Central Asia and Russia: History and Present State*. Post-Soviet Issues. 2020. 237-249 s.

5.7. Burjati

Burjati patří k severním mongolským národům žijícím na jihu a východě Bajkalského jezera. Mluví burjatským jazykem. Pokud jde o jazyk, historii, lokalitu a ekonomiku, patří ke Khalkha Mongolům ve vnějším Mongolsku. Na začátku 21. století jich bylo asi 550 000.³⁰

Obrázek 3. Tradiční kostým Buryatů

Zdroj: *LightRocket via Getty Images 1992/autor Wolfgang Kaehler*

Přesný původ Burjatů není znám. Jedna teorie uvádí, že byly vytvořeny jako etnická jednotka z různých kmenů, které se usadily na jejich současném území ve 13. a 14. století. Tradičně se jedná o kočovné kmeny pasoucí dobytek, koně, ovce, kozy a v menší míře i velbloudy. V náboženském životě Burjatů existuje složitá kombinace šamanských a buddhistických rysů. Východní Burjatové, kteří byli silněji ovlivněni Khalkha Mongoly, jsou ve svých rituálech více buddhističtí než západní.³¹

Více než 440 000 Burjatů žije v Rusku, ale mnoho též v Burjatsku. Asi 46 000 lidí žije v Mongolsku a asi 70 000 lidí žije v Číně. Na celém území Burjatska se nacházejí kmeny

³⁰ Britannica: *Buryat*. T. Editors of Encyclopaedia: Encyclopedia Britannica [online] 12.5.2018 [cit. 2020-12-15]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Buryat>

³¹ USHNICKY, V.V. *Základní verze vzniku burjatského národu*. Izvestia, no. 4. 2015. 52 - 60 s.

Burjatů a jejich etnické osady. Hlavní část etnických sídel se nachází na jihu Burjatska v okresech Selenginsky, Dzhidinsky a Ivolginsky, dále v okresech Kabansky, Kyakhtinsky, Bichursky, v deltě Selenga, v údolí Barguzin a ve východních Sajanech.³²

5.8. Evenkové

Evenks nebo Tunguses jsou domorodí obyvatelé východní Sibiře. Žijí také v Mongolsku a severovýchodní Číně. Samostatné skupiny Evenků byly známé jako Orochens, Birars, Manegrs a Solony.³³

Na planetě je více než 77 tisíc zástupců tohoto lidu. Na území Burjatska žije asi 2 500 lidí. Mají vlastní správní obvod na území Burjatska, kde se nachází většina jejich etnických sídel (okres Baauntovskiy Evenki).³⁴

Jejich jazykem je Evenk, který patří do skupiny Tungus–Manchu (altajská jazyková skupina). Existují tři skupiny dialektů: severní, jižní a východní. Náboženstvím Evenků je, stejně jako u Burjatů, převážně tibetský buddhismus a šamanismus. Tento étos byl také ovlivněn pravoslavím, které nyní tvoří významnou část náboženských událostí.³⁵

5.9. Soyoti

Soyoti jsou subetnikem burjatského etnika. Soyoti pobývají na východě Sibiře převážně v Republice Burjatsko. Soyoti obývají Okinskou (Soyotsky) oblast Burjatska. Počet Soyotů v Burjatsku je asi 3 500 lidí.³⁶

Soyoti mluví burjatským jazykem kvůli proběhlé asimilaci v minulosti. Domorodý jazyk této etnické skupiny je považován za mrtvý. Z celkového počtu Soyotů burjatsky hovoří cca 96 % populace, z nichž přibližně 89 % umí také rusky.³⁷

³² Encyklopedie Irkutské oblasti a Bajkalu: *Burjati, kmeny a klany*. [online] 16.4.2015 [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: http://irkipedia.ru/content/buryaty_plemena_i_roda

³³ Britannica: *Evenk*. T. Editors of Encyclopaedia: Encyclopedia Britannica [online] 12.10.2018 [cit. 2020-12-15]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Evenk-people>

³⁴ Burstat: *Počet obyvatel Republiky Burjatsko dle okresů*. Territorial body of the Federal state statistics service in the Republic of Buryatia. [online] 24.4.2015 [cit. 2021-02-20] Dostupné z: <https://burstat.gks.ru/demo>

³⁵ BELIKOV, V.V. *Evenki Burjatska: historie a současnost*. BNC SO RAN. 1994. 182 s.

³⁶ KRIVONOGOV, V.P. *Modern Ethnic Processes in the Soyot People*. Northern Archives and Expeditions. 2. 2018. 33-43 s.

³⁷ PAVLINSKAYA, L.R. *Reindeer Herding in the Eastern Sayan- A Story of the Soyot*. Cultural Survival Quarterly: The Troubled Taiga [online] 2003 [cit. 2021-02-20]
Dostupné z: <https://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/reindeer-herding-eastern-sayan-story-soyot>

6. Turistická nabídka Republiky Burjatsko

Základními východisky pro rozvoj cestovního ruchu v Burjatsku jsou přírodní zdroje, které zahrnují objekty se statusem přírodních památek, historické a kulturní památky. Přírodní a klimatické podmínky, zvláštnosti národního složení a náboženská rozmanitost, to vše zanechává stopu ve formování řady turistických služeb včetně rozvoje odvětví ekologického cestování v Republice Burjatsko. Ekologický cestovní ruch je nejžádanějším a nejvýhodnějším směrem turistické a rekreační činnosti pro přírodu, protože neovlivňuje ekologický stav antropogenními činnostmi, a nezpůsobuje tak škody v přírodě v Bajkalské oblasti. Ekologický cestovní ruch se může stát důležitým prvkem sociálně–ekonomického rozvoje a nástrojem ochrany přírody regionu.

Pro vizuální demonstraci stávajících a plánovaných turistických nabídek jsou níže uvedené jen některé z kulturních, historických, přírodních a sportovně–rekreačních zdrojů, které má Burjatská republika. Tyto podmínky mohou pozitivně ovlivnit další rozvoj cestovního ruchu v celém regionu.

6.1. Kulturně–historická nabídka

Nejatraktivnějšími kulturními zdroji regionu jsou buddhistické chrámy – dacany. V současné době je v Burjatsku více než 30 dacanů, nejznámější z nich jsou Aninský dacan, Atsaganský dacan, Ivolginský dacan, Sartul-Gegetuisky dacan, Tamchinský dacan a Egitijský dacan. Kromě buddhismu je v regionu rozvíjeno pravoslaví a existují obce se starověrci.

S kulturou semejských starověrců se dá seznámit v Etnografickém muzeu národů Zabajkalí v Ulan–Ude a v Muzeu kultury starých věřících v obci Tarbagatai. V okrese Tarbagatai je též obec zabajkalských starých věřících, Velký Kunalej. Tato vesnice patří do seznamu nejkrásnějších obcí regionu.

Obecně na území republiky funguje více než 100 muzeí. Z toho je 5 státních, 19 obecních a mnoho krajských. Mezi největší a nejvýznamnější patří Muzeum národů severního

Burjatska, které zahrnuje etnografickou sbírku Evenků, a Muzeum dějin Burjatska v Kyachtě (založené v roce 1890).³⁸

Buddhistické dacany a dugany Burjatska

Dacan je v tradičním pojetí tibetského buddhismu fakultou univerzity při klášteře, zejména se zaměřením na filozofii nebo medicínu.³⁹ Burjatský buddhismus se rovněž drží tibetského učení, nicméně v Burjatsku je dacan chápán jako komplex klášterních staveb se samostatnými chrámy (dugany). Přestože je buddhismus v Rusku rozšířen i mimo Burjatskou republiku, dacany se nacházejí pouze na území Burjatska.⁴⁰

Ivolginský dacan

Ve vesnici Vrchní Ivolga, 36 km od Ulan–Ude, najdeme památník historie a architektury, jímž je buddhistický klášterní komplex Chambyn Sume. Jedná se o centrum buddhistické tradiční ruské Sanghy, která je největší buddhistickou komunitou v Burjatsku.⁴¹

V roce 1945 bylo rozhodnuto o otevření buddhistického chrámu Chambinské Sume ve vesnici střední Ivolga. Z iniciativy věřících začalo vybírání peněz. Získané peníze byly použity na stavbu dřevěné budovy ve stylu dacanu. Když se věřící dozvěděli o otevření, aktivně se účastnili na stavbě chrámu. Později mu byly přiděleny pozemky pro výstavbu kláštera.⁴²

V současné době dacan pořádá bohoslužby věnované nejdůležitějším událostem buddhistické historie, každodenním rituálům a dalším obřadům. Ivolginský dacan navštěvuje mnoho poutníků a turistů z celého světa. Na území kláštera je rezidence Hambo Lamy, knihovna, vzdělávací budovy buddhistické univerzity Daši Čojnchorlin, hotel pro

³⁸ ABALAKOV, A.D. – PANKEEV, N.S. *Etnoekologická turistika v regionu Bajkal*. Irkutsk State University Bulletin. 2011. 16 s.

³⁹ Irkipedia: *Krátký slovník burjatské terminologii*. Buryats. Series: Peoples and Cultures [online] 2004 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: http://irkipedia.ru/content/kratkij_slovarik_buryatskoy_terminologii_buryaty_seriya_narody_i_kultury_2004

⁴⁰ MAJER, Z. – RKISZTINA T. *Origin And Spread Of Buddhism In Buryatia — A Text Of Buyandalai Dooramba*. Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae. 2008, 497 s.

⁴¹ MONGUSH, E.D. *Buddhistické chrámy jako objekty náboženské turistiky v Rusku*. Nové výzkumy Tuvy. 2015. 9 s.

⁴² SANZHIEV, T.E. *Migrace burjatů během přistoupení k Rusku*. Věstník Burjatské státní univerzity. 2011. 14 s.

návštěvníky, muzeum buddhistického umění, posvátné stupy a domy lamů. V dacanu je také informační centrum, kde je možné najít informace o harmonogramu churalů (bohoslužeb), ubytování v penzionech a další informace.⁴³

V současné době v dacanu buddhistické univerzity Daši Čojnchorlin studuje cca 100 studentů, chuvaraků (mnich bez vysokoškolského vzdělání), na čtyřech fakultách: filozofické, tantrické, ikonografické a lékařské.⁴⁴

Obrázek 4. Ivolginský dacan a bílé stupy

Zdroj: <https://mir-vpechatleniy.ru/ivolginskij-dacan/>

Aršanský dacan

Aršanský dacan byl založen v roce 1917 Aghvanem Dorževem na žádost mnichů a laiků z Tunky (osada Arshan, Tunkinsky okres Buryatia). Osada se stala místem pro stavbu. Později jej stalinský režim uzavřel a skupinu potlačil. Až počátkem 90. let na žádost věřících byla vybudována nová budova dacanu, která je stále budována v oblasti Svyataya

⁴³ SWEET, E. – CHAKARS, M. *Identity, Culture, Land, and Language: Stories of Insurgent Planning in the Republic of Buryatia, Russia*. Journal of Planning Education and Research. 30. 2010. 198-209 s.

⁴⁴ BALZHUROVA, A.Z. – BORONOEVA, T.A. *Ivolginský dacan: záchranění historické památky, založení muzea*. Eurasijské umění. 2019. 266 s.

Polyana poblíž vesnice Arshan a získala název Bodhidharma. Na území dacanu byly postaveny dvě stupy a bývalý chrám Doržiev se stal hlavním chrámem komplexu.⁴⁵

Sartul–Gegetjský dacan

Jedná se o buddhistický klášterní komplex postavený v roce 1707 ve vesnici Gegatui v regionu Dzhida. V průběhu let byl opakovaně přemíst'ován a později, v roce 1937, zničen a všichni lámové byli vyhnáni z regionu. Až teprve v roce 1991 byl přebudován a postaven na základě původního komplexu. Nyní zůstává fungujícím chrámem; na jeho území bylo otevřeno centrum orientální medicíny. V dacanu se pravidelně konají turistické exkurze.⁴⁶

Obrázek 5. Sartul-Gegatui Dacan rok 1904

Zdroj: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1904,_Zogtschen-Dugan_im_Sartul-Gegetui-Dazan.jpg

⁴⁵ KURDUKOV, V.N. *Perspektivy rozvoje etnokulturního turismu v bajkalském regionu*. Izvestia Irkutské státní univerzity. 2011. 160 s.

⁴⁶ MONGUSH, E.D. *Buddhistické chrámy jako objekty náboženské turistiky v Rusku*. Nové výzkumy Tuvy. 2015. 9 s.

Pravoslavné kláštery v Burjatsku

Na území Burjatska se nacházejí tři pravoslavné kláštery, jeden ženský (Sretenský klášter) a dva mužské (Ambassadorial Spaso-Preobraženský klášter a Selenginský klášter Svaté Trojice). Všechny patří do diecéze Ulan–Ude. Na území klášterů mniši provádějí exkurze a prohlídky, na kterých vyprávějí historická, archeologická a kulturní fakta ze života kláštera.⁴⁷

Sretenský klášter

Celým názvem jediného kláštera v Burjatsku je klášter Baturinsky–Sretensky. Nachází se v obci Baturino (64 km od Ulan–Ude). První budovy kláštera byly postaveny na počátku 19. století. Na teritoriu kláštera se nachází hotel pro poutníky a hosty kláštera.

Klášter Spaso-Preobraženský

V současnosti mužský klášter se nachází na východním pobřeží jezera Bajkal a je jednou z nejstarších architektonických památek Zabajkalska a je zařazen na seznam kulturního dědictví ruských národů. Klášter byl založen v roce 1682 a během své existence prošel často těžkými obdobími, byl opakovaně ničen. V současné době je klášter kompletně zrekonstruován a normálně funguje. Na teritoriu kláštera se konají šestihodinové skupinové a individuální exkurze.⁴⁸

Muzea a galerie Burjatska

Kromě náboženských památek kultury a architektury v Republice Burjatsko existuje mnoho muzeí, galerií a výstavních sálů. Muzea a výstavy jsou také nedílnou součástí kulturního a vzdělávacího cestovního ruchu a tvoří významnou součást turistické nabídky jakéhokoli regionu nebo města včetně Burjatska. Pravidelně přitahují pozornost desítek tisíc turistů. Z výše uvedeného počtu kulturních a historických institucí budou zmíněny ty, které přímo souvisejí s naším tématem, konkrétně půjde o muzea kultury, historie, přírody a etnologie.

⁴⁷ BADMATSYRENOV, T.V. *Náboženská situace a náboženské komunity v Burjatské republice*. Moc. 2015. 107 s.

⁴⁸ MASLENNIKOVA, D.S. *Velvyslanecký Spaso-Preobrazhenský klášter na jezeře Bajkal*. Věstník Tomské státní univerzity architektury a stavebnictví. 214. 48-59 s.

Etnografické muzeum národů Zabajkalí

Jeden z největších komplexů skanzenů, otevřený v roce 1973 v Ulan–Ude, má rozlohu 37 hektarů. Na jeho teritoriu se nachází více než 40 architektonických objektů a více než 1 000 exponátů. Muzeum se skládá ze 7 komplexů věnovaných různým tématům a různým národům Bajkalského regionu. Muzeum zahrnuje archeologický a městský komplex, komplex burjatských národů, starověrců a Evenků. V muzeu se pravidelně konají výstavy, festivaly, slavnostní akce i poznávací a tematické exkurze. Kromě kulturních, lidových a historických exponátů se v muzeu můžete seznámit s historií exilu v Zabajkalí v rozmezí od 17. do 20. století.⁴⁹

Muzeum historie Burjatska

Historické muzeum M. N. Changalova ve městě Ulan–Ude bylo založeno v roce 1919. V současné době zahrnuje 9 tematických výstav včetně etnografie domorodého obyvatelstva, archeologických a jazykových pramenů a historie sovětského Burjatska. V rámci výstav je prezentováno 10 velkých sbírek historické povahy.⁵⁰

Kjachtinské krajské muzeum

Muzeum se nachází ve městě Kjachta poblíž hranic s Mongolskem. Je to nejstarší muzeum v Burjatské republice. Bylo založeno v roce 1890. Muzeum má 3 pobočky a 8 stálých výstavních expozic, které tvoří více než 120 tisíc dokumentů a exponátů.⁵¹

Muzeum umění v Ulan–Ude

Jedná se o největší muzeum umění v Burjatsku a jedno z největších sibiřských muzeí umění. Muzeum, které bylo otevřeno v roce 1944, se skládá z mnoha sbírek lidového umění obyvatel Burjatska a zahrnuje více než 8,5 tisíce uměleckých předmětů různých

⁴⁹ PAVLOVA, N.P. Ruský komplex starých věřících. Průvodce. Etnografické muzeum národů Zabajkalí. Ulan-Ude. 2007.

⁵⁰ Muzeum historii Burjatska [online] 2021 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <http://2020.muzeymb.ru/>

⁵¹ *Kjachta. Památník historie a kultury*. Průvodce. 1990.

kultur a národů. Kromě stálé expozice pořádá muzeum exkurze, dále pořádá významné výstavní projekty a přednášky.⁵²

Kromě muzeí umístěných ve velkých městech a v hlavním městě jsou v Burjatsku desítky menších, ale velmi zajímavých regionálních muzeí, která mohou také zajímat turisty.

6.2. Přírodní zajímavosti Republiky Burjatsko

Burjatská republika má jedinečné přírodní a geografické podmínky pro rozvoj nejen ekoturistiky, ale též běžné hromadné turistiky. Republika Burjatsko má krásný horský reliéf a vhodné klima pro rozvoj různých typů aktivní turistiky v závislosti na ročním období, dále má obrovské množství přírodních nádrží, řek, jezer, rybníků a vodopádů, disponuje bohatou flórou a faunou a rozmanitostí a pestrostí krajiny. Na území republiky se nacházejí 3 přírodní rezervace, 2 národní parky, 1 přírodní park, 13 rezervací, 5 rekreačních oblastí, 266 přírodních památek, což podporuje rozvoj cestovního ruchu, a to včetně aktivního cestovního ruchu.⁵³

Republika Burjatsko se svým reliéfem řadí mezi horská území, což s sebou nese řadu obtíží ve vztahu k dopravní infrastruktuře, ale zároveň to vytváří předpoklady pro rozvoj různých druhů cestovního ruchu spojených s horskými typy aktivního turismu.

Podnebí Burjatska není příliš příznivé pro normální celoroční fungování cestovního ruchu, nemá však významný dopad na aktivní ekoturistiku, ale určuje pouze sezónnost určitých druhů cestovního ruchu.

Analýza přírodních a geografických podmínek území Burjatska poukazuje na to, že podmínky jsou velmi příznivé, a území regionu má tak velký potenciál pro rozvoj aktivní ekoturistiky.⁵⁴

⁵² SAJAPAROVA, E.V. *Historie vzniku a rozvoje městských muzeí v Burjatsku*. Věstník Krasnojarské státní pedagogické univerzity. 2011. 275 s.

⁵³ Britannica: *Buryatiya*. The Editors of Encyclopaedia [online] 7.11.2011 [cit. 2020-12.25]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Buryatiya>.

⁵⁴ BATOCIRENOV, E.A. *Geografické osobitosti rozvoje altivního turismu v Republice Burjatsko*. Bajkalská přírodovědecká instituce. Ulan-Ude. 2010. 174 s.

Bajkalská přírodní rezervace

Národní přírodní rezervace jezera Bajkal se nachází na území tří správních obvodů Burjatské republiky: Džidinského, Selenginského a Kabanského. Chráněná oblast zabírá centrální část pohoří Chamar–Daban, které se táhne v podélném směru podél jižního pobřeží Bajkalu. Území rezervace je rozděleno na dvě části, velkou – severní a menší – jižní. Severní část leží v okrese Kabanska. Zde, v obci Tanchoj, je také centrální správa rezervace.⁵⁵

Kromě ochrannářských aktivit se na území rezervace aktivně rozvíjí poznávací ekoturistika. Hlavní objekty turistické infrastruktury se nacházejí mimo chráněné území. Na území vedou turistické stezky s dřevěným pokrytím pro tělesně postižené. A nachází se zde přibližně 20 cest pro aktivní turistiku podél horského pásma, lesů, vodopádů a jezer v rezervaci.⁵⁶

Obrázek 6. Bajkalská přírodní rezervace

Zdroj: <https://baikalzapovednik.ru/>

⁵⁵ Web. Baikalzapovednik: *Bajkalský státní přírodní biosferní zákazník*. [online] 2021. Dostupné z: <https://baikalzapovednik.ru/baikalreserve>

⁵⁶ Web. Baikalecotourism: *Ekologické trasy*. [online] 2021. Dostupné z: <https://baikalecotourism.ru/ecotrails>

Barguzinska rezervace

Rezervace se nachází na severovýchodním pobřeží Bajkalského jezera. Rozkládá se od pobřeží k hlavnímu hřebenu západní části Barguzinského hřebene. Rozloha rezervace je téměř 367 hektarů včetně tříkilometrového pásu vodní plochy jezera Bajkal a biosférického území. Tato rezervace je chráněna před antropogenními dopady. Aby mohli turisté navštívit toto území a procházet se po přírodních turistických trasách, potřebují získat speciální povolení.⁵⁷

Jezero Bajkal

Bajkalské jezero je hlavním turistickým centrem Bajkalské oblasti, konkrétně Irkutské oblasti a Republiky Burjatsko, stejně jako sousedního Zabajkalského území, Republiky Tuva a severu Mongolska. Podle statistik pro rok 2019 bylo procento návštěv regionu Bajkal z celkového počtu domácích a cizích turistů přibližně 1,064 %, což je více než 1,3 milionu turistů ubytovaných ročně.⁵⁸

Hlavním regionem turistických aktivit na území Bajkalského jezera je Irkutská oblast, která zaujímá přibližně 70 %, zbývajících 30 % zaujímá Burjatská republika, což je cca 407 tisíc lidí.⁵⁹ Bajkalské jezero má obrovský potenciál pro rozvoj cestovního ruchu díky svým přírodním vlastnostem a krásám krajiny. Rozvoji cestovního ruchu na pobřeží však brání různé faktory, mezi něž patří například zeměpisná poloha, špatně rozvinutá dopravní infrastruktura, nedostatek ubytování včetně ekologických kempů a cenová politika.⁶⁰

⁵⁷ Web. Zapovednoe Podlemorye: *Barguzin State Natural Biosphere Reserve*. [online] 2021. Dostupné z: <https://zapovednoe-podlemorye.ru/save/biosphere/>

⁵⁸ Federální turistický úřad: *Počet rozmístěných osob podle subjektů Ruské federaci v 2019 r.* Dostupné z: <https://russiatourism.ru/>

⁵⁹ Burstat: *statistika turismu*. [online] 2019 [cit. 2021-02-05] Dostupné z: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism

⁶⁰ GALAZY, G.I. Encyclopedia Britannica: *Lake Baikal*. [online] 30.12.2020 [cit. 2021-01-18]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lake-Baikal>

Obrázek 7. Jezero Bajkal.

Zdroj: http://www.russia.org.cn/wp-content/uploads/2016/05/baikal_ice_2014_0809.jpg

Východní Sajany

Hory Východního Sajanu zahrnují Velské, Kitojské a Tunkinské hory, hřebeny Kropotkyna a Velké Sajany. Zde se nachází vrchol Munku–Sardyk dosahující 3 491 m, což je nejvyšší bod na východní Sibiři. Výstup na Munku–Sardyk je nejpohodlnější z mongolské strany, ale mezi Republikou Burjatsko a Irkutskou oblastí je přístup velmi oblíbený pro horolezce. Turisté mohou navštěvovat toto pohoří během celého roku. Tuto oblast, která má omezené využití jako masová destinace, lze využít pro horskou, vodní a pěší turistiku.⁶¹

Hřeben Khamar–Dabash

Hřeben se nachází na jihu Bajkalského jezera na území Burjatské republiky a Irkutské oblasti. Díky své dopravní dostupnosti je údolí dobře prozkoumáno turisty, zejména pěšími turisty a lyžaři. Hřeben má 70 přístupných přechodů a umožňuje zdolat více než 20 vrcholů. Hřeben vede podél Bajkalu a údolí Tunkinskaya.⁶²

⁶¹ BATOCIRENOV, E.A. *Geografické osobitosti rozvoje aktivního turismu v Republice Burjatsko*. Bajkalská přírodovědecká instituce. Ulan-Ude. 2010. 174 s.

⁶² BATOCIRENOV, E.A. *Geografické osobitosti rozvoje aktivního turismu v Republice Burjatsko*. Bajkalská přírodovědecká instituce. Ulan-Ude. 2010. 174 s.

Turistické stezky v přírodních rezervacích

Jedním z hlavních typů aktivního ekoturismu je pěší turistika v přírodních zónách. Počet turistických stezek a tras vedoucích v přírodních oblastech přímo ovlivňuje rozvoj ekoturistiky v regionu. Na území burjatských rezervací se nachází 5 muzeí, 22 návštěvnických center a asi 90 ekologických stezek a tras. Z toho je 6 vodních, 4 pro koně, 28 pro pěší a 52 dalších. Podle statistik počet návštěv na ekologických stezkách a přírodních cestách v roce 2018 činil 167 tisíc lidí a 213 tisíc v roce 2017.⁶³

6.3. Sportovně–rekreační nabídka Republiky Burjatsko

Důležitým kritériem nejen pro aktivní ekoturistiku, ale i pro celé odvětví cestovního ruchu je existence a dostupnost sportovních a rekreačních aktivit. Existence těchto faktorů může kladně ovlivnit rozvoj cestovního ruchu v regionu. Vzhledem k tomu, že Republika Burjatsko má velké množství turistických přírodních podmínek, je na jejím území poměrně dobře rozvinut aktivní druh rekreace.

Pěší turistika

Rozvoj tohoto typu cestovního ruchu je především ovlivněn rozčleněním reliéfu. Stezky pro pěší v tom hrají významnou roli. Projekt Velká bajkalská stezka organizuje infrastrukturu ekologických stezek v Bajkalské oblasti. V Burjatsku vedou hlavní horské turistické stezky na bajkalských hřebenech Barguzinského a Chamar–Dabanska a v horách Východního Sajanu. Uvedená území přitahují svou pestrostí a nedotčenou krásou, nejsou však v tomto ohledu výjimečná ve srovnání s atraktivitou krajiny. Po celém Burjatsku je 43 různě klasifikovaných turistických tras.⁶⁴

Horolezectví

Rozvoj tohoto typu turistiky přímo závisí na nadmořské výšce a členitosti reliéfu. V Burjatsku jsou možnosti horolezectví méně atraktivní než v jiných regionech Ruska. Regionální hory Munku–Sardyk, Cherské a severní část Barguzinského hřebene mají díky

⁶³ Burstat: *Ekologické poznávací a turistická činnost na území národních přírodních rezervací a parků v Republice Burjatsko*. [online] 2019 [cit. 2021-02-05] Dostupné z: <https://burstat.gks.ru/environment>

⁶⁴ Web. Projekt Velká bajkalská stezka. [online] 2003-2021 [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://greatbaikaltrail.org/trails>

své relativní blízkosti značný vliv na rozvoj místního horolezectví. Hlavní zájem o horolezectví v Burjatsku se týká pohoří Východní Sajany a 6 pohoří: Barguzinského, Ikatského, Bajkalského, Severo–Muiského, Jižně–Muiského a Chamar–Dabankého.⁶⁵

Lyžařská turistika a snowboarding

Hlavními faktory ovlivňujícími poptávku po lyžařské turistice jsou obtížnost sjezdovek, sezónnost, množství sněhových srážek a bezpečnost. V Burjatsku jsou pouze 2 lyžařská střediska: Mamai (okres Kabansky) a Big Bear (okres Severobajkalsky). Za posledních 20 let byla v Burjatsku naplánována řada lyžařských projektů, avšak kvůli nedostatku finančních prostředků nebyly tyto projekty realizovány. Nejoblíbenějším lyžařským střediskem je díky své relativní blízkosti k osadám a obtížnosti sjezdovek hora Mamai.⁶⁶

Stejně jako v případě pěší turistiky procházejí lyžařské stezky v Burjatsku pohořím Východní Sajany, pohořím Barguzin a přes hřeben Hamar-Daban. Kromě toho byly vytvořeny trasy v blízkosti Bajkalského jezera, kde se konají též různá klání na zamrzlém jezeře. Na území Burjatska se nachází více než 20 sjezdovek různých obtížností. Potenciál rozvoje lyžařské turistiky v regionu je značný.

Cykloturistika

Zvláštní výhodu pro rozvoj cykloturistiky poskytují výhodné turistické trasy jak horské, tak lesní. Na Bajkalském jezeře a na řece Selenga se rozvinula též síť tras po ledu.⁶⁷

Vodní turistika

Hustota říční sítě je v Burjatsku, s přihlédnutím k tokům delším méně než 10 km, 0,3–0,4 km². V Khamar–Dabanu stoupá hodnota na 0,7–0,8 km². Plachtění, windsurfing, rafting a projížďky po řece jsou rozvíjeny v rámci vodní turistiky. Bajkalské jezero je díky své jedinečnosti, velikosti a režimu větrů zajímavé pro plachtění. Vodní turistika pak dále

⁶⁵ Web. Vizit Burjatsko: *Druhy rekreace. Pěší turistika*. [online] [2021-03-02]. Dostupné z: <http://www.visitburiatia.ru/activities/type-14/#top>

⁶⁶ Web. Vizit Burjatsko: *Druhy rekreace. Všechna druhy*. [online] [2021-03-02]. Dostupné z: <http://www.visitburiatia.ru/story/item-2687/>

⁶⁷ Vizit Burjatsko: *Druhy rekreace. Všechna druhy*. [online] [2021-03-02]. Dostupné z: <http://www.visitburiatia.ru/story/item-2687/>

zahrnuje potápění, které je v tomto regionu však málo rozvinuté kvůli nízkým teplotám, a nemá tak významnější perspektivu pro další rozvoj.⁶⁸

⁶⁸ BATOCIRENOV, E.A. *Geografické osobitosti rozvoje aktivního turismu v republice Burjatsko*. Bajkalská přírodovědecká instituce. Ulan-Ude. 2010. 174 s.

7. Faktory rozvoje cestovního ruchu

Efektivní činnost turistického sektoru je ovlivněna řadou faktorů, které určují jeho úroveň rozvoje. Existence vhodných faktorů vede k rozvoji určitých regionů, naopak negativní faktory snižují tok turistů.⁶⁹

Základní faktory ovlivňující rozvoj cestovního ruchu se dělí do dvou velkých skupin:

- Statické – časově nezměnné. Tato skupina zahrnuje především rekreační a zdrojový potenciál území vyjádřený v množství a kvalitě přírodních, kulturních a historických zdrojů.
- Dynamické – politické, sociálně–demografické, finanční a ekonomické, materiální a technické atd. faktory, které se mění v čase a podmínkách daných prostředím. Je třeba poznamenat, že stereotyp života člověka se změnil ze statického na dynamický a tento jev má masivní charakter.⁷⁰

Obrázek 8. Základní faktory rozvoje cestovního ruchu

Zdroj: <http://articles-junction.blogspot.com/2013/07/five-main-factors-influencing-growth-of.html>

⁶⁹ BLACKMAN, A. et.al. *Factors contributing to successful tourism development in peripheral regions*. The journal of tourism studies. Vol 15. 2004. 59-67 s.

⁷⁰ FLEISCHER, A. – FELSENSTEIN, D. *Support for rural tourism: Does it make a difference?* Annals of Tourism Research. v. 27. 2000. 1007-1024 s.

Environmentální faktory. Turisty přitahují bohaté a rozmanité přírodní a rekreační zdroje, členité pobřeží a přítomnost velkého množství přírodních zdrojů, reliéfů, bohaté krajiny a kombinace pobřežní a horské krajiny v územích. Kulturními a historickými faktory jsou různé historické a architektonické památky, vysoká úroveň duchovní a hmotné kultury, úroveň vzdělání v regionu, zavedené tradice a kulturní zvyky v regionu.

Dalšími neméně důležitými faktory jsou faktory geografické polohy, sociálně–demografické, finanční a ekonomické, náboženské a infrastrukturní faktory. Faktor zeměpisné polohy se objevuje ve všech svých variantách: fyzické a zeměpisné umístění, na kterém závisí soubor přírodních a rekreačních zdrojů, a také dostupnost regionu jako turistické destinace včetně sezónnosti.

Socio–demografické faktory. Kromě hlavních demografických ukazatelů, jako jsou úroveň vzdělání, kultura, estetické požadavky obyvatel, prodloužení doby placené dovolené, poměr hmotných a duchovních potřeb ve společnosti, urbanizace atd. představují finanční a ekonomické faktory ekonomickou situaci v zemi a regionu. Mezi tyto faktory řadíme finanční stabilitu, úroveň příjmu obyvatelstva, podíl finančních prostředků přidělených společnostmi na cestovní výdaje, ceny zboží atd.⁷¹

Náboženské faktory mají velký význam pro rozvoj cestovního ruchu v různých regionech. Turisté často navštěvují místa náboženského významu nebo místa uctívání. Na těchto místech dosahuje cestovní ruch v určitých obdobích roku svého vrcholu. Turisté často chodí na poutě, aby našli vnitřní mír a získali požehnání božstev.

Atraktivitu prázdninových destinací určují především tyto faktory. Není náhodou, že jižní oblasti s teplým podnebím jsou mezi turisty oblíbenější a na rozdíl od severních zemí se vyznačují delším časem, který v nich turisté stráví. Hodnota historických a kulturních zdrojů se zvyšuje se zvyšováním úrovně vzdělání a kognitivních potřeb lidí.⁷²⁷³⁷⁴

⁷¹ WILSON, S. et.al. *Factors for Success in Rural Tourism Development*. Journal of Travel Research 40, no. 2. 2001. 132–138 s.

⁷² SANDEEP, P. *Five Main Factors Influencing the Growth of Tourism With Diagram*. Posted by Articles Junction Blog. 2013.

⁷³ BLACKMAN, A. et.al. *Factors contributing to successful tourism development in peripheral regions*. The journal of tourism studies. Vol 15. 2004. 59-67 s

⁷⁴ ROMANOVA, M. *Factors are affecting the development of the tourism industry*. Koncept. Moscow. 2014.

8. Infrastruktura Republiky Burjatsko

Infrastruktura cestovního ruchu přispívá významně k zabezpečení celého odvětví cestovního ruchu v regionu. Mezi hlavní části turistické infrastruktury lze zařadit ubytovací a stravovací zařízení, transferovou, logistickou a informační infrastrukturu regionu.

8.1. Dopravní infrastruktura

Jedním z hlavních způsobů příjezdu do republiky a přepravy do rekreačních oblastí je automobilová doprava. Více než 50 % z celkového počtu turistů využívá silniční dopravu. Federální dálnice R-258 prochází územím Burjatska. Z ní se dále oddělují dvě dálnice do Mongolska podél Tunkijského traktu (A-333) a Kjachtinského traktu (A-340). Dopravní dostupnost do rekreačních středisek Pribajkalské oblasti ze strany Burjatska zajišťuje dálnice Ulan-Ude – Turuntaevo – Kurumkan – Nový Uojan.⁷⁵

Více než 30 % turistů přijíždí do republiky po železnici. Na území Burjatska se nachází Transsibiřská magistrála, která patří k Východní sibiřské magistrále, a Bajkal-Amurská železnice.⁷⁶

Cca 10 % turistů přilétá letadly. Hlavním letištěm v Burjatsku je letiště Bajkal, které získalo status mezinárodního letiště. Z letiště pravidelně létají spoje do Ulánbátaru (Mongolsko), Soulu (Jižní Korea), Pekingu a Mandžuska (Čína). K dispozici jsou také vnitrostátní lety do Moskvy, Krasnojarsku, Novosibirsku, Irkutsku, Čity, Blagoveschensku, Vladivostoku, Chabarovsku a Jakutsku. Přímých letů do Ulan-Ude je velmi málo. Létají zejména z Moskvy, Novosibirsku, Irkutsku a několika dalších měst. V roce 2020 byly zahájeny charterové lety, které přepravily již více než 1,5 tisíce turistů.^{77 78}

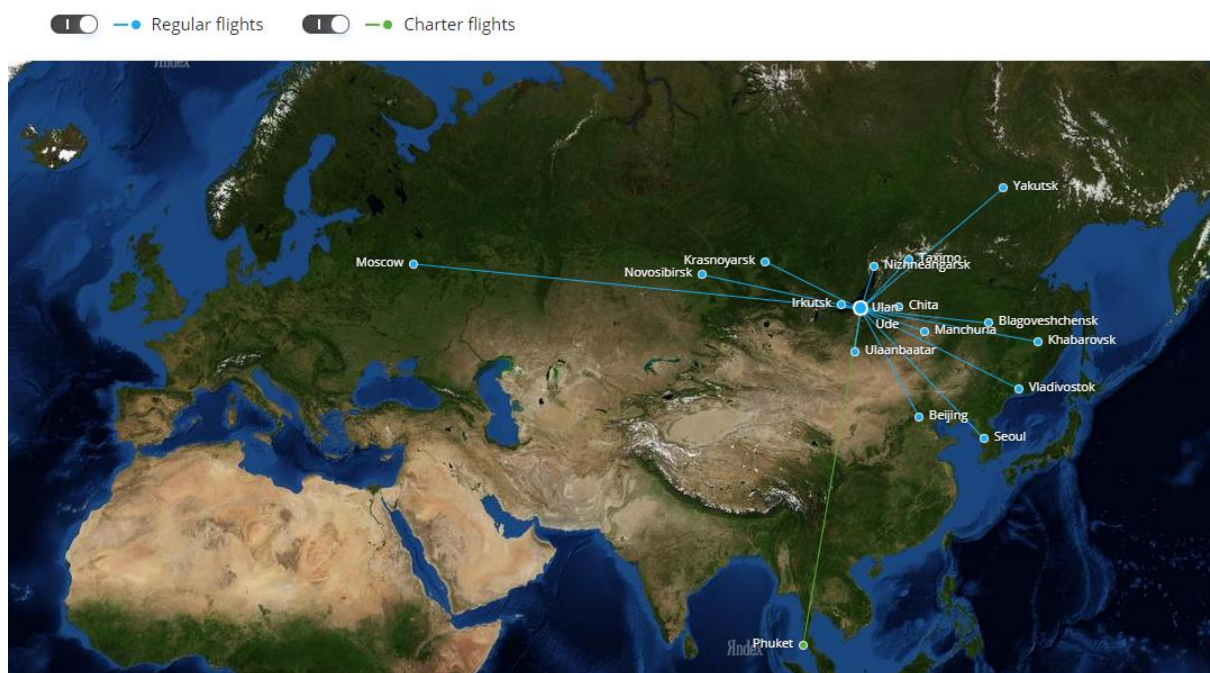
⁷⁵ GARMAEVA S.G. *Analýza vývoje trhu transportních služeb Republiky Burjatsko*. 2017. 602–603 s.

⁷⁶ TASHKANE, A. S. *Analýza dopravní infrastruktury jako prvku regionálního rozvoje Burjatské republiky*. Věstník Burjatské státní univerzity. 2011. 142-144 s.

⁷⁷ Burstat: Transport a dopravní infrastruktura [Online] 2021. Dostupné z: https://burstat.gks.ru/transport_communications

⁷⁸ GARMAEVA S.G. *Analýza vývoje trhu transportních služeb Republiky Burjatsko*. 2017. 602–603 s.

Obrázek 9. Geografie letů z letiště Bajkal

Zdroj: Vlastní zpracování

Přibližně 4 % turistů navštíví Republiku Burjatsko vodní dopravou. Vodní komunikace vedou po řekách Selenga, Barguzin, Horní Angara a po Bajkalském jezeře. Na území Burjatska jsou 4 přístavy.⁷⁹

Burjatsko se vyznačuje vysokými náklady na přepravu turistů, a to nejen kvůli značné odlehlosti regionu, ale také kvůli špatné kvalitě a nedostatečnosti infrastruktury. Délka dálnic v Burjatsku je asi 14 tisíc km. Více než 50 % dálniční sítě nespĺňuje standardy kvality.

Vláda Republiky Burjatsko zahájila řadu projektů na modernizaci a zlepšení kvality silnic, modernizaci a výstavbu dalších terminálů na letišti Bajkal a rekonstrukci několika železnic.⁸⁰

⁷⁹ KUKLINA, M.V. et.al. *Problems of tourism infrastructure development in the Barguzin kotlovina the republic of Buryatia*. Věstník Altajské akademii ekonomiky a práva. 2021. 59-65 s.

⁸⁰ GARMAEVA S.G. *Analýza vývoje trhu transportních služeb republiky Burjatsko*. 2017. 602-603 s.

Pro komplexní rozvoj turistické infrastruktury je však nutné investovat do rozvoje a zvyšování kvality a úrovně sítě federálních, regionálních a místních dálnic.⁸¹

8.2. Základní turistická infrastruktura

Hromadná ubytovací zařízení (HUZ) a místa veřejného stravování jsou nedílnou součástí základní turistické infrastruktury, která přispívá k rozvoji cestovního ruchu. Hlavní turistická infrastruktura zahrnuje turistické ubytování (hotely, hostely, penziony, ubytovny, kempy a turistická centra) a stravovací sektor. Každý z těchto prvků přispívá k rozvoji cestovního ruchu zejména zvyšováním atraktivity a konkurenceschopnosti destinace.⁸²

Od roku 2019 je v Burjatsku k dispozici 385 ubytovacích zařízení všech kategorií. Z toho pouze 18 hotelů má tři či více hvězdiček podle systému hodnocení hotelů Světovou organizací cestovního ruchu. Celkový počet lůžek ve všech ubytovacích zařízeních je přibližně 19 tisíc. Z celkového počtu HUZ je 356 bez jediné hvězdičky.⁸³

Pro ekoturistiku nejsou zapotřebí komfortní ubytovací podmínky. Ekoturistika se vyznačuje ubytováním ve stanech, kempech, turistických základnách a guest housech v přírodních rekreačních oblastech. Je jich více než 150 a mohou najednou ubytovat přibližně 8 000 turistů.⁸⁴ Kolem Bajkalského jezera je realizován ekoturistický projekt Velká bajkalská stezka, v jehož rámci bylo vytvořeno mnoho tras kolem celého jezera s minimálním dopadem na životní prostředí. Podél tras jsou specializované kempy a zóny pro kempování. Kromě oficiálních rekreačních a ubytovacích zařízení existuje také „divoká“ turistika. Turisté samostatně a neorganizovaně podnikají turistické výpravy a mnoho turistů nezůstává v hotelech nebo kempech, ale domlouvají se přímo s obyvateli konkrétní vesnice či města. Tento pohyb je obtížné sledovat a je skoro nemožné shromáždit statistická data pro objektivní posouzení a analýzu tohoto segmentu cestovního ruchu.

⁸¹ Government of the republic of Buryatia: *On approval of the Strategy for the development of domestic and inbound tourism in the Republic of Buryatia*. [online] 2019 [cit. 2021-03-02] Dostupné z: <http://docs.cntd.ru/document/557414759>

⁸² MANDIC, A. et.al. *Tourism Infrastructure, Recreational Facilities and Tourism Development*. Tourism and hospitality management. 2018. 1-22 s.

⁸³ Burstat: *statistika turismu*. [online] 2019 [cit. 2021-02-05] Dostupné z: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism

⁸⁴ Burstat: *Kolektivní ubytovací zařízení v Burjatské republice v roce 2019* [online] 2020. Dostupné z: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism

Spokojenost zákazníka přímo závisí na kvalitě ubytování a jeho ceně. Bohužel v současné době většina ubytování nesplňuje očekávání turistů ani evropské standardy, ani požadovanou cenu. Kraj potřebuje investice do výstavby nových modernějších ubytovacích zařízení a do modernizace stávajících zařízení.

Stravování

Během roku 2018 působilo v Republice Burjatsko cca 1 149 podniků veřejného stravování s 62,1 tisíci míst. Stravovací služby jsou zastoupeny 64 místy na 1 000 obyvatel, v Ulan-Ude je to pak 87 míst na 1 000 obyvatel.⁸⁵ Hlavními problémy rozvoje stravovacího sektoru v regionech Republiky Burjatsko jsou: sezónnost turistických toků, velká konkurence, nedostatečná pracovní disciplína pracovníků, což vede ke snížení kvality služeb.

Podle plánu rozvoje vnitřního a vnějšího cestovního ruchu Burjatské republiky na období do roku 2023 by se mělo uskutečnit značné množství akcí zaměřených na organizaci cestovního ruchu, a to vytvořením nových ubytovacích možností pro turisty, vytvořením ekonomických zón a míst hromadné rekreace. Tyto investiční akce byly již zahájeny, avšak jejich rychlému rozvoji zásadně brání celosvětová situace. V procesu implementace jsou do Federálního cílového programu pro rozvoj cestovního ruchu zahrnuty čtyři udržitelné investiční projekty. Jedná se o turistický a rekreační klastr Podlemoři (okres Kabanský), tři klastry pro automobilovou turistiku Kjachta (Kjachtinský okres), Bajkal (Ivolginský okres) a Údolí Tunkinskaya (Tunkinský okres). Částečně v rámci těchto projektů již byla vybudována nová zařízení, byla rekonstruována stávající a začalo se s budováním pomocné infrastruktury.⁸⁶

V současné době se na východním pobřeží Bajkalského jezera realizuje projekt Bajkalský přístav, v jehož rámci bude zdokonalena a rozvíjena turistická infrastruktura. Tento projekt se snaží přilákat investory pro rozvoj čtyř pobřežních osad: Turka, Písky, Gorjachinsk a Bezymyanný přístav. Dále je nezbytné najít investory pro založení dalších nových

⁸⁵ Burstat: *Obchod, služby a cestovní ruch. Veřejné stravování v oblasti cestovního ruchu.* [online] 2020. Dostupné z: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism

⁸⁶ Government of the republic of Buryatia: *Strategy of socio-economic development of the Republic of Buryatia.* Ulan-Ude. 2019.

turistických center a pro vytvoření lyžařského střediska na Býčí hoře. Teď je však projekt ve fázi hledání investorů. V současné době jsou rezidentními investory 4 společnosti.⁸⁷

8.3. Informační infrastruktura

Informační infrastruktura je významnou součástí rozvoje turismu v regionu. Je možné ji definovat existencí informačních center, počtem touroperátorů a internetovými portály, které poskytují potřebné informace.

Podle oficiálních statistik pro rok 2019 je v Burjatsku registrováno 54 společností poskytujících cestovní služby; od touroperátorů po cestovní kanceláře (viz tab. č. 3). V regionu jsou k dispozici následující informační zdroje: online portál Visit Buryatia [<http://www.visitburiatia.ru/>], Turistické informační centrum v Ulan–Ude; Churde osada Ivolga, Ivolginský daban, Choimor (Tunkinský okres), obec Churru–Chobok; Sto devátý meridián (Severobajkalská oblast), obec Nizhneangarsk; Návštěvnické centrum národního parku Zabajkalsko (Barguzinský okres), obec Ust–Barguzin; Rezervace Bajkal, (Kabanský region), obec Tanchoi; Zlaté údolí (Tunkinský okres), obec Shuluta; Velká Bajkalská stezka [<https://greatbaikaltrail.org/>].⁸⁸

I přes mnoho negativních infrastrukturních faktorů ovlivňujících rozvoj cestovního ruchu v regionu (zejména přes nedostatek kvalitních služeb v oblasti ubytování a stravování turistů) jsou zde vyhlídky na další růst úrovně služeb, budování ubytovacích kapacit pro turisty a zlepšování kvality a zvyšování kapacity dopravní infrastruktury v regionu.

9. Statistická analýza

Pro komplexnější pochopení vývoje této problematiky byla provedena souhrnná analýza základních ukazatelů vývoje cestovního ruchu v Republice Burjatsko. V následujících tabulkách jsou uvedeny indexy, mezi něž patří objem placených služeb, vývoj počtů domácích a zahraničních turistů, ukazatelé hlavní činnosti turistických kanceláří, počty ubytovacích zařízení a v nich rozmístěných osob, ukazatelé popularity destinace vůči

⁸⁷ Projekt Bajkalský přístav [online] 2021. Dostupné z: https://egov-buryatia.ru/minturizm/projects/about_the_projects/

⁸⁸ KONDRASHOVA, E.V et.al. *Tourist Visitor Information Centers as a Strategic Resource for Tourism Development. Bulletin of the Buryat State University. Economics and management.* 2017. 111-122 s.

jiným subjektům Ruska a Dálněvýchodního federálního okruhu a vývoj ekologického turismu sledovaný pomocí počtu informačních center a ekologických tras v regionu. S přihlédnutím k neúplnosti zdrojových informací za rok 2020 a vzhledem k současné světové krizi, která neumožňuje racionálně posuzovat fungování cestovního ruchu nejen v Rusku, ale po celém světě zahrnují všechna shromážděná data pouze období do konce roku 2019.

Placené služby obyvatelstvu ve sféře cestovního ruchu

Z obecně placených služeb obyvatelstva cca 7–8 % tvoří odvětví cestovního ruchu. Z tabulky č. 1 je patrné, že se v posledních letech celkové placené služby pro obyvatelstvo ve sféře cestovního ruchu mírně zvyšují. V roce 2018 se vůči roku 2017 celková suma zvýšila o 1,1 %, což je relativně malý posun s ohledem na stávající tendence k růstu inflace v zemi a také s ohledem na zvýšení zajmu o destinace. Je též zřejmá stagnace v těchto ukazatelích. Každoročně mírně klesá tempo progresu.

Tabulka 2. Objem placených služeb obyvatelstvu v oblasti cestovního ruchu v Burjatsku

Druh služby	Fakticky za rok v tis. rublů			Tempo růstu v procentech vůči předchozímu roku		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Celkové služby obyvatelům	44860355	45344004	46026800	103,3	101,1	101,5
Služby cestovních kanceláří	1236180	1364187	1428298	115,7	110,4	104,7
Služby hotelů a analogických ubytovacích zařízení	921230,9	817126,3	887291,6	102,8	88,7	108,6
Služby kulturních institucí	768718,5	717573,9	654051	112,6	93,3	91,1
Služby specializovaných kolektivních ubytovacích prostředků	783307,2	870874,9	863947,5	104,4	111,2	99,2
Z nich: služby rekreačních organizací	578409,2	500458,5	467112,3	103,5	86,5	93,3

Zdroj: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism, vlastní zpracování

Vývoj turistického toku v Republice Burjatsko

V posledních několika letech se turistický tok pomalu zvyšuje, takže po nástupu krize v roce 2014 se celkový počet ubytovaných turistů zvýšil z 331 tisíc lidí na 407 tisíc lidí, což zhruba odpovídá indikátoru v roce 2013. Existuje také tendence k růstu podílu zahraničních turistů v regionu, takže se od roku 2013 do roku 2019 počet zahraničních turistů zvýšil o 242,5 %, a představoval tak skoro 50 tisíc turistů. Je třeba poznamenat, že nárůst počtu zahraničních turistů byl příznivě ovlivněn spuštěním mezinárodních letů. Většina zahraničních turistů přiletá do Burjatska z Asie, konkrétně z Mongolska a Číny. Relativní poměr příchozího turismu k vnitřnímu cestovnímu ruchu však stále zůstává

nevýznamný a hlavním turistickým tokem jsou občané Ruské federace. Jejich počet dle statistiky Burstatu a Federální turistické agentury v roce 2019 činil cca 407 391 tisíc lidí.

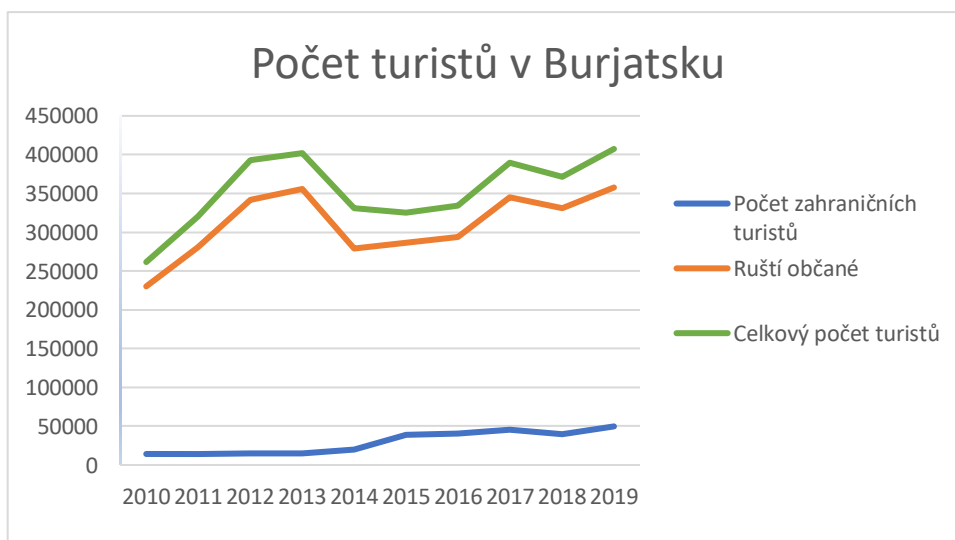
Tabulka 3. Vývoj turistického toku v republice Burjatsko

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet zahraničních turistů	14205	14207	15255	14509	19917	39030	40642	45059	39969	49697
Počet ruských turistů	230215	280856	341917	356151	279058	286285	293846	344831	331290	357694
Celkový počet turistů	261550	320244	392631	402101	331214	325315	334488	389890	371259	407391

Zdroj: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism, vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že většinu turistů v Burjatsku tvoří rezidenti státu, je turistická návštěvnost velice citlivě spojena se statní ekonomikou. To je dobře vidět z grafu č. 1. Od celostátní krize v roce 2008 se počet turistů neustále zvyšoval, a naopak opět klesal v důsledku krize v letech 2014 a také se drobně propadl v roce 2018.

Graf 1. Vývoj turistického toku v Republice Burjatsko

Zdroj: Vlastní zpracování.

Vývoj činnosti turistických firem

Celkový počet cestovních kanceláří, které vykonávají jakoukoliv organizační, propagující, realizační a podobnou činnost se zaměřením na rozvoj turismu v regionu se snížil o 4 firmy. To bylo způsobeno tím, že menší firmy a realizační kanceláře, které nabízely úzké spektrum služeb, buď zkrachovaly, nebo se zapojily do větších či regionálních kanceláří. V tabulce č. 4 jsou uvedeny údaje o realizaci cestovních poukázek pro obyvatele Burjatska a také pro turisty přijíždějící ze zahraničí do regionu. Stejně jako v situaci s turistickým tokem činnost cestovních firem záleží na ekonomickém stavu země. Je patrné, že celkový počet organizovaného turismu v regionu se neustále snižuje a lidi víc začínají cestovat mimo republiku. S ohledem na to, že turistický tok roste, ale realizace poukázek klesá, je možné soudit, že turisté začínají preferovat neorganizovaný způsob cestování, „divokou“ turistiku. Může to být ovlivněno nedostatkem nabídky v tomto směru či prostě chudobou.

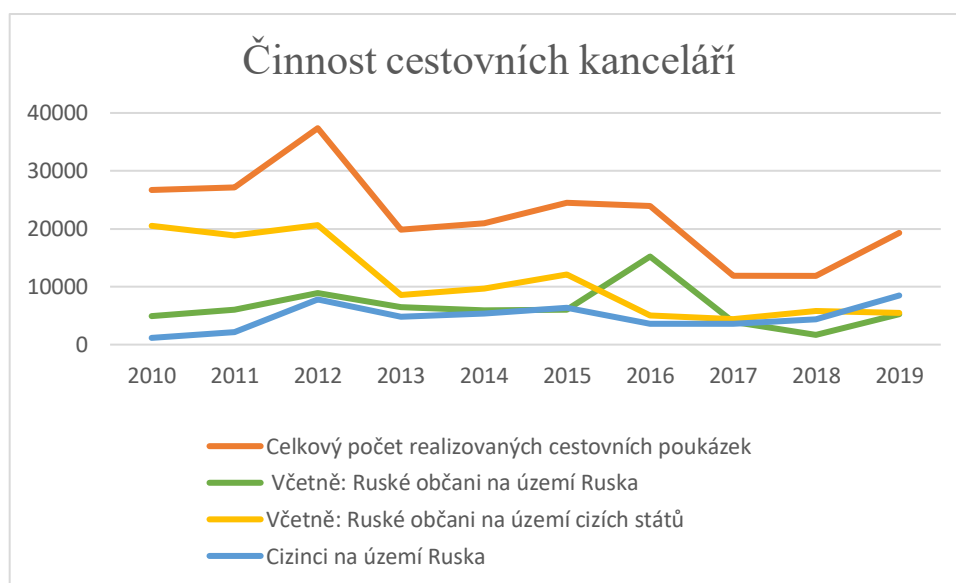
Tabulka 4. Činnost cestovních kanceláří v Republice Burjatsko

	Počet turistických kanceláří v Burjatsku	Celkový počet realizovaných cestovních poukázek	Včetně: Ruští občané na území Ruska	Včetně: Ruští občané na území cizích států	Cizinci na území Ruska
2010	58	26697	4972	20558	1167
2011	48	27095	6072	18892	2131
2012	57	37372	8946	20636	7790
2013	42	19900	6487	8610	4803
2014	42	20968	5868	9679	5421
2015	51	24473	6028	12087	6358
2016	54	23886	15214	5028	3644
2017	43	11879	3932	4404	3543
2018	53	11872	1680	5819	4373
2019	54	19254	5274	5495	8485

Zdroj: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism, vlastní zpracování

Stávající situace je graficky znázorněna v grafu č. 2.

Graf 2. Činnost cestovních kanceláří

Zdroj: Vlastní zpracování

Vývoj počtu hromadných ubytovacích zařízení

V současné době je v provozu na území Burjatské republiky více než 300 ubytovacích zařízení všech typů. Toto číslo se stále zvyšuje. Od roku 2010 se počet ubytoven, hotelů, hostelů, kempů a podobných ubytovacích zařízení zvýšil o 76,6 %, a to z 218 na 385. Stejně tak vzrostl i počet ubytovacích míst (lůžek) za stejné období o 85,5 %, což je o skoro 9 % více než celkový růst ubytovacích zařízení v přepočtu na místa. Z výše uvedeného je zjevné, že se začala stavět větší ubytovací zařízení, která pojmu větší počet lůžek a pokojů. Také se v průběhu tohoto času zvýšil i celkový počet v zařízeních rozmístěných osob o 55,7 %. Ale délka pobytu se za stejné období zvýšila jen o 25 %, což zjevně neodpovídá nárůstu počtu turistů. Lidé více navštěvují region, ale tráví méně času v ubytovacích zařízeních. To může být způsobeno růstem cen za ubytování, zkrácením průměrné doby dovolené mezi turisty či výběrem alternativních způsobů cestování a ubytování včetně „divokého“ turismu.

Tabulka 5. Vývoj činnosti hromadných ubytovacích zařízení

	Počet hromadných ubytovacích zařízení	Počet míst	Celkový počet umístěných osob	Počet přenocování
2010	218	10027	261550	1002020
2011	282	11671	320244	1140192
2012	301	12411	392631	1327434
2013	332	12468	402101	1000000
2014	296	12471	331214	1018941
2015	334	13425	325315	956937
2016	342	19045	205612	963408
2017	349	12700	373333	1270951
2018	379	16884	371259	1049265
2019	385	18603	407391	1252655

Zdroj: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism, vlastní zpracování

V tabulce č. 6 vidíme ukazatele provozu ubytovacích zařízení. Patří mezi ně počet dnů provozu na jedno lůžko za rok, počet dnů strávených v ubytovacím zařízení na osobu za rok a průměrný počet osob na jedno lůžko za stejné období. Z těchto ukazatelů je vidět, že se na úkor zvýšení celkového počtu lůžek a návštěvníků tyto tři ukazatele zhoršily. Z toho je možné vyvodit, že rychlost výstavby nových ubytovacích zařízení je rychlejší než komplexní nárůst počtu turistů či zájemců o toto ubytování v regionu.

Tabulka 6. Porovnání jednotlivých ukazatelů činnosti hromadných ubytovacích zařízení

	Počet provozních dnů na jedno lůžko v roce, dny	Průměrný počet přenocování na osobu za rok, dny	Průměrný počet osob na jedno lůžko za rok
2010	99,93	3,83	26,08
2011	97,69	3,56	27,44
2012	106,96	3,38	31,64
2013	80,21	2,49	32,25
2014	81,70	3,08	26,56
2015	71,28	2,94	24,23
2016	50,59	4,69	10,80
2017	100,07	3,40	29,40
2018	62,15	2,83	21,99
2019	67,34	3,07	21,90

Zdroj: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism, vlastní zpracování

Tabulka 7. Klíčové ukazatele činnosti hromadných ubytovacích zařízení v roce 2019 vytvořené z dat federálních regionů Ruské federace

	Počet hromadných ubytovacích zařízení	Počet míst, tis.	Počet přenocování, tis.	Počet rozmístěných osob, tis. lidí
Rusko celkem	28 302	2 495,7	283 191,0	76 041,7
Centrální federální region	4 921	586,4	81 511,1	27 092,6
Severo-západní federální region	2 939	242,2	31 792,3	10 585,1
Jižní federální region	8 780	723,1	71 530,0	13 352,6
Severo-Kavkazský federální region	952	93,4	12 093,6	1 753,4
Povolžský federální region	4 157	369,9	37 933,9	9 573,1
Sibírský federální region	2 793	202,3	20 515,6	5 485,4
Dálněvýchodní federální region	2 072	130,1	11 902,7	3 754,5
Uralský federální region	1 688	148,3	15 911,8	4 445,1

Zdroj: <https://tourism.gov.ru/>, vlastní zpracování

Federální statistická agentura zařadila Republiku Burjatsko do Dálněvýchodního federálního regionu Ruska. Irkutská oblast je zařazená do Sibiřského federálního regionu.

Z celkového počtu hromadných ubytovacích zařízení v Rusku Dálněvýchodní federální region tvoří něco přes 7 % a zabírá 7. místo mezi nejpobulárnějšími turistickými destinacemi z 8 možných. V porovnání s jinými regiony Ruska v ubytovacích zařízeních našeho regionu je průměrný počet míst (lůžek) o cca 29 % menší a činí 62,8 lůžek na jedno ubytovací zařízení. Po celém Rusku je tento počet 88,2 lůžek. Bez ohledu na počet ubytoven a lůžek tento region prohrává i v zájmu mezi turisty. Region navštívilo cca 5 % celkového turistického toku Ruska. Celkový strávený čas v regionu je také nižší než je průměr v Rusku, a to 113 přenocování proti 91 v regionu bez ohledu na celkový počet turistů v regionu. Průměrný čas strávený v turistické destinaci v rámci Ruska činí na obyvatele Ruska 3,72 dnů, v Dálněvýchodním regionu je to 3,17 dnů.

Tabulka 8. Klíčové ukazatele činnosti hromadných ubytovacích zařízení v roce 2019 mezi Irkutskou oblastí a Republikou Burjatsko

	Počet kolektivních prostředků ubytování	Počet míst, tis.	Počet přenocování, tis.	Počet rozmístěných osob, tis. lidí
Celkem	775	45,3	3906,2	1416,8
Republika Burjatsko	385	18,6	1252,7	407,4
Irkutská oblast	390	26,7	2653,5	1009,4

Zdroj: <https://tourism.gov.ru/>, vlastní zpracování

Bez ohledu na skoro stejný počet ubytovacích zařízení v těchto dvou regionech je převládající počet turistů, míst, kde jsou rozmístěni, a délka cest na straně Irkutské oblasti. To je způsobeno řadou faktorů, mezi něž patří větší rozsah ubytovacích zařízení, cenová politika destinací, lepší dopravní infrastruktura a popularita regionu, i když větší část jezera Bajkal je na burjatské straně. Tak při skoro stejném rozsahu ubytovacích kapacit v Irkutské oblasti převládá počet přenocování cca o 43 % a celkový rozdíl v počtu turistů je ještě větší a činí cca 148 %.

Počet ekologických tras, muzeí a informačních center

V následující tabulce je uveden počet návštěvníků ekologických tras, informačních center, muzeí a jejich počet na území přírodních rezervací a národních parků Republiky Burjatsko.

Tabulka 9. Počet ekologických tras, muzeí a informačních center na území přírodních rezervací a národních parků v Burjatské republice

	Muzea		Informační centra		Ekologické trasy a stezky	
	Počet muzeí	Počet návštěvníků	Počet info-center	Počet návštěvníků	Počet ekologických tras	Počet cestujících
	Statní přírodní rezervace					
2014	2	3409	8	5134	10	5502
2015	3	3960	10	6651	10	8808
2016	2	2617	10	7497	11	11661
2017	2	3736	11	13720	11	18334
2018	2	3365	11	19122	11	2921
	Národní parky					
2014	2	3620	8	43786	61	104778
2015	2	3200	8	60964	62	207082
2016	2	3510	8	62934	63	138231
2017	2	2304	10	51037	71	213268
2018	3	1530	10	57088	70	161234

Zdroj: <https://tourism.gov.ru/>, vlastní zpracování

10. SWOT analýza

Pro analýzu perspektiv rozvoje cestovního ruchu v Burjatské republice byla provedena SWOT analýza silných a slabých stránek regionu, možných příležitostí a hrozeb.

10.1. Silné stránky, které přispívají k pozitivnímu dopadu na rozvoj cestovního ruchu, jsou následující:

- Jedinečnost přírodních zdrojů regionu. Velké množství slibných oblastí pro aktivní ekoturistiku. Bohatství přírodních rezervací.
- Vládní podpora rozvoje turistického sektoru v regionu.
- Existující podmínky pro rozvoj celoročního cestovního ruchu.
- Příznivá ekologická situace a existence chráněných přírodních oblastí.
- Klimatické podmínky. Zejména pro rozvoj zimní turistiky.
- Plánování a realizace strategií rozvoje cestovního ruchu na příštích 10–15 let.
- Zájem vlády Burjatska o rozvoj odvětví cestovního ruchu.

- Velké množství kulturních a etnických menšin. Bohatství národních tradic a kuchyní. Vhodné prostředí pro vzdělávací turistiku.
- Diverzifikovaná cenová politika pro ubytování. Provoz velkého počtu kempů a levnějších ubytoven až po drahé hotely.
- Nejsou jazykové překážky pro ruské turisty.
- Dostupnost přírodních, zdravotních a rehabilitačních procedur.
- Souhrn a kontrola pravidel organizace cestovního ruchu.
- Region hraničí s neméně turisticky zajímavými regiony, jako jsou Mongolsko, Republika Tuva, Irkutská oblast a Zabajkalský kraj.
- Naplánován projekt rozvoje infrastruktury a cestovního ruchu v regionu.

10.2. Mezi faktory, které negativně ovlivňují rozvoj cestovního ruchu v republice, patří:

- Nedostatek turistické nabídky. Malý počet konkurenčních rekreačních středisek, hotelů a kempů atd.
- Špatný stav a občas nedostatky systému dopravní infrastruktury, který nespĺňuje základní standardy kvality, a to jak pro pohyb v rámci regionu, tak pro příjezd do republiky.
- Nízká úroveň základní infrastruktury ve všech segmentech cestovního ruchu.
- Nesrovnatelná úroveň cen za poskytované služby, servis a ubytování.
- Nemožné provádění některých typů turistických destinací kvůli sezónnosti.
- Minimální zaměření na zahraniční turisty. Malá část turistické nabídky pro cizince. Špatná znalost angličtiny mezi zaměstnanci.
- Slabá informovanost o produktech cestovního ruchu mezi cílovou skupinou. Nízká úroveň marketingu a popularizace mezi obyvatelstvem směrem k vnitrozemské turistice a také se zaměřením na mezinárodní turismus.

- Nízká úroveň kvality služeb a nedostatek zaměstnanců.
- Vysoká úroveň neorganizované turistiky.
- Slabý regionální rozvoj cestovního ruchu v republice se zaměřením výhradně na jezero Bajkal.

10.3. K příležitostem rozvoje cestovního ruchu lze přičíst následující faktory:

- Přilákání více investorů a mimorozpočtových fondů do stávajících projektů včetně zahraničních investorů.
- Pokračující financování a podpora státního programu rozvoje cestovního ruchu v Burjatsku.
- Zvyšování uznání turistické destinace jako značky s dalším přitahováním investorů a potenciálních zákazníků.
- Rozvoj ekoturistiky v regionu. Rozvoj, zdokonalování a zvyšování dostupnosti a ochrany přírodních zdrojů a také vytváření nových cest pro aktivní turismus.
- Zvýšení popularity seznamovací a etnologické turistiky v republice. Zvýšení dostupnosti potenciálního turistické destinace za účelem seznámení se s domorodým a etnickým obyvatelstvem regionu.
- Rozvoj dopravní infrastruktury. Výstavba a rekonstrukce silnic, letišť, vodních spojek a železnic. Otevření nových dopravních spojení.
- Popularizace turistické destinace mezi turisty.
- Zlepšení kvality služeb. Školení obsluhujícího personálu.
- Zaměření se na zahraniční turisty a rozvoj mezinárodního cestovního ruchu.
- Snížení sezónnosti turistické nabídky. Vývoj produktů pro mimosezónní a zimní turistiku.
- Vytváření a rozšiřování cestovních kanceláří a informačních center.

- Koordinace marketingu, reklamy a propagace produktů cestovního ruchu po celé republice za účelem popularizace městského a regionálního cestovního ruchu v Burjatsku. Zvyšování interakce zástupců republiky, obcí a odvětví soukromého cestovního ruchu.
- Nárůst organizovaného cestovního ruchu.
- Zlepšení sběru, třídění a zpracování dat o stavu cestovního ruchu v regionu. Vytváření jednotných databází.

10.4. Hrozby pro rozvoj cestovního ruchu v Burjatsku

- Zvyšování konkurenceschopnosti sousedních regionů (Zabajkalský kraj, Irkutská oblast, Republika Tuva, Mongolsko a Čína).
- Snížení úrovně financování na regionální a federální úrovni.
- Snížení zájmu a následně investic soukromých investorů. Pozastavení realizací stávajících projektů, vznik dlouhodobé výstavby.
- Zvyšování cen za dopravu.
- Růst antropogenního a technického dopadu na životní prostředí. Omezení cestovního ruchu v přírodních oblastech. Zpřísnění pravidel a kontroly ochrany přírody.
- Nestabilita sociálně–politické a ekonomické situace v zemi.
- Změny a nestabilita klimatických podmínek.
- Zhoršující se podmínky ubytování turistů, snižující se úroveň služeb, pokles počtu turistických ubytovacích kapacit.
- V souvislosti se současnou situací ve světě je velmi pravděpodobné zpřísnění omezení provozu cestovního ruchu po celé zemi.
- Zaostávání v realizaci plánovaných programů pro dlouhodobý rozvoj cestovního ruchu v regionu.

11. Návrh rozvoje cestovního ruchu v Burjatské republice

Na základě analýzy stavu turistického sektoru v Republice Burjatsko se nadějnějšími oblastmi rozvoje cestovního ruchu zdají být vnější, vnitřní, environmentální, kulturní a historické (seznamovací), rekreační a aktivní typy cestovního ruchu.

K dosažení významného růstu rozvoje turistického sektoru v regionu je nutné navýšit financování a přilákat investory do sektoru cestovního ruchu, vytvořit nová a rekonstruovat stará ubytovací zařízení. Je třeba zvýšit počet velkých, luxusních hotelů a rekreačních středisek. Z krátkodobého hlediska (s výhledem na 2–3 roky) by měla být hlavní pozornost věnována zlepšování podmínek pro zahraniční turisty a zaměření na turisty z jiných regionů. Důležitým segmentem rekreační destinace je také stravovací sektor.

Je třeba poznamenat, že většinu tohoto segmentu zabírá neorganizovaný turismus, zejména samostatné aktivní cestování. Pro zvýšení popularity a snížení dezorganizace aktivního turismu stojí za to zvýšit počet nabídek ve všech směrech aktivního a ekologického cestovního ruchu. Vzhledem k tomu, že ekologická turistika je neoddělitelně spjata s chráněnými přírodními oblastmi (CHPO), kterých je v republice dost, je nutné rozvíjet turistickou infrastrukturu v CHPO, vytvářet nové ekologické trasy, zřizovat nová informační centra, kempy, zdokonalit stav teritorií, zvýšit organizovaný cestovní ruch, vyškolit průvodce, zlepšit kontrolu nad antropogenními dopady na přírodu. Rovněž je nutné zvýšit zájem místního obyvatelstva o rozvoj cestovního ruchu tím, že jim nabídneme kontakt se zástupci místní kultury a tradic. Toho všeho lze dosáhnout mimo jiné zlepšením partnerství mezi soukromým sektorem a státem, přilákáním investorů a zvýšením placených služeb v CHPO. Získáním finančních prostředků je možné zlepšit kvalitu poskytovaných služeb a zaměřit se na dosažení nových cílů.

Pro rozvoj regionálního a městského cestovního ruchu v Burjatsku je nutné navýšit popularitu v oblasti etnokulturního a historického turismu. K tomu je nutné zvýšit popularitu destinací vytvářením nových kompletních turistických směrů (cest), zlepšováním kvality poskytovaných služeb a zlepšováním kvality dopravní a informační infrastruktury a dostupnosti obcí, kde je možné se dostat do styku s kulturními rozmanitostmi Burjatska.

Vzhledem k nedostatku statistických a kvantitativních údajů o činnosti odvětví cestovního ruchu na území republiky je obtížné kontrolovat, předvídat a objektivně hodnotit výsledky činnosti cestovních kanceláří, objem investic, počet turistů, množství získaných financí v konkrétní oblasti služeb cestovního ruchu. Současně je obtížné analyzovat roční a sezónní ukazatele pro segmentaci údajů o činnosti tohoto hospodářského sektoru. Pro dosažení lepší předpovědi a analýzy dat navrhujeme vytvořit jednotnou turistickou databázi, která bude systematicky shromažďovat a zpracovávat údaje o všech segmentech odvětví cestovního ruchu v republice, a taktéž spojit tuto databázi v rámci Bajkalského kraje, tedy republiky Burjatsko a Irkutské oblasti.

Soudě podle stávajících statistických údajů a projektů rozvoje sektoru cestovního ruchu na území Republiky Burjatsko lze konstatovat, že současné trendy zvyšování počtu turistů za posledních 10 let splňují cíle stanovené k dosažení 1,5 milionu turistů ročně v celém Bajkalském kraji, přičemž je patrný nárůst popularity turistických destinací zejména v Burjatské republice. Burjatsko je již v top 15 v popularitě mezi regiony Ruska, pokud hovoříme o cestovním ruchu a rychlosti jeho rozvoje.⁸⁹ Pokud nezohledníme současnou situaci ve světě, pak se dosažení stanovených cílů jeví jako velmi realizovatelné. S ohledem na globální pandemii (**SARS-CoV-2**), uzavření hranic a částečné pozastavení turistických aktivit nejen v Ruské federaci, ale i po celém světě je však dosažení stanovených cílů považováno za skoro nemožné, ne-li zcela nerealizovatelné.

⁸⁹ RAEX Ranking review: *Top 20 Russian regions in terms of tourism potential* [online] 2019. Dostupné z: <https://raex-a.ru/releases/2019/Feb05/>

12. Turistická trasa v Republice Burjatsko

V této kapitole bude nabídnuta vlastní turistická trasa přes nejatraktivnější místa a regiony Burjatska dle etnoturismu a ekoturismu. S ohledem na to, že turismus v Burjatsku je velmi ovlivněn ročním obdobím a v současnosti je nejvíc možností pro cestování v letní sezóně (respektive od července až do počátku září), bude vytvořená trasa zaměřená na letní typy cestovních aktivit. Pro sestavení rozpočtu byly použity ceny z konce července a začátku srpna. Celková doba trvání cesty je 9 nocí.

Všechny ceny jsou uvedené v CZK. Průměrný kurz za rok 2020 činil 1 CZK = 3,12 RUB.

Rozpočet představuje přibližnou sumu nákladů na 1 osobu. Při vytváření rozpočtu byly použity průměrné ceny zjištěné pomocí veřejných zdrojů pro rezervace letenek a ubytování.

Tato trasa je určena pro rozsáhlou věkovou kategorii a může zahrnovat jak mládež (přibližně 15 letého člověka), tak i důchodce (přibližně do 60–70 let). Trasa je téměř nenáročná, jen občas zahrnuje složitější pěší úseky. Ubytování je zajištěno buď v hotelech s maximálně třemi hvězdičkami (ve městech), v kempch nebo guest housech (v horách nebo ve vesnicích) a v turistických základnách či rekreačních objektech (poblíž Bajkalu). Stravování je dvakrát denně. Pro dopravu je zvolen přílet na letiště Bajkal v Ulan–Ude. Pro dopravu během programu může být vybrána jedna ze dvou možností buď pronájem auta, nebo přemísťování hromadnou dopravou (vlaky, autobusy, loděmi).

12.1. Návrh turistické trasy na území Republiky Burjatsko

1. den. Přílet na letiště Bajkal v Ulan–Ude přímým letem z Moskvy. Seznámení se s městem, návštěva muzeí: Muzeum historie města, Etnografické muzeum, Muzeum Burjatska, Národní muzeum, Církevní muzeum v pravoslavném kostele Narození Krista; návštěva galerií a architektonických památek: Památník mládí Burjatska, Nebeský válečník, Leninova busta (největší na světě); exkurze: Vícekonfesijní Ulan–Ude, Ulan–Ude – hlavní město Bajkalské Asie a podobně. Pro milovníky pouličního umění se doporučuje projít se po městě a prohlédnout si místní graffiti. Rovněž navrhujeme navštívit každoroční sportovní klání Burjatů v zápasnické soutěži Bukhe (koná se v srpnu).

Pro pohodlné cestování mezi regiony navrhujeme pronajmout si auto nebo použít obtížnější a časově náročnější typ dopravy, vlaky.

2. den. Abychom se seznámili s kulturou ruských starověrců Burjatska, navrhujeme navštívit obce Semejských starověrců s návratem do Ulan–Ude. Hodinu jízdy jižně od Ulan–Ude jsou čtyři vesnice ruských starověrců Tarbagatai, Kujtun, Velký Kunalei a Desjatnikovo. Do těchto vesnic se můžete dostat také autobusem Ulan–Ude – Kuytun – Tarbagatai.

3. den. Návštěva dacanů Atsagatsky a Ivolginsky. Ze stanice Ulan–Ude jede autobus do Naryn–Atsagat, kde se nachází Atsagatsky dacan. Cesta a návštěva zabere 2–3 hodiny. Poté následuje návrat do Ulan–Ude a cesta do Ivolginského dacanu. Cesta a návštěva zaberou 2–3 hodiny.

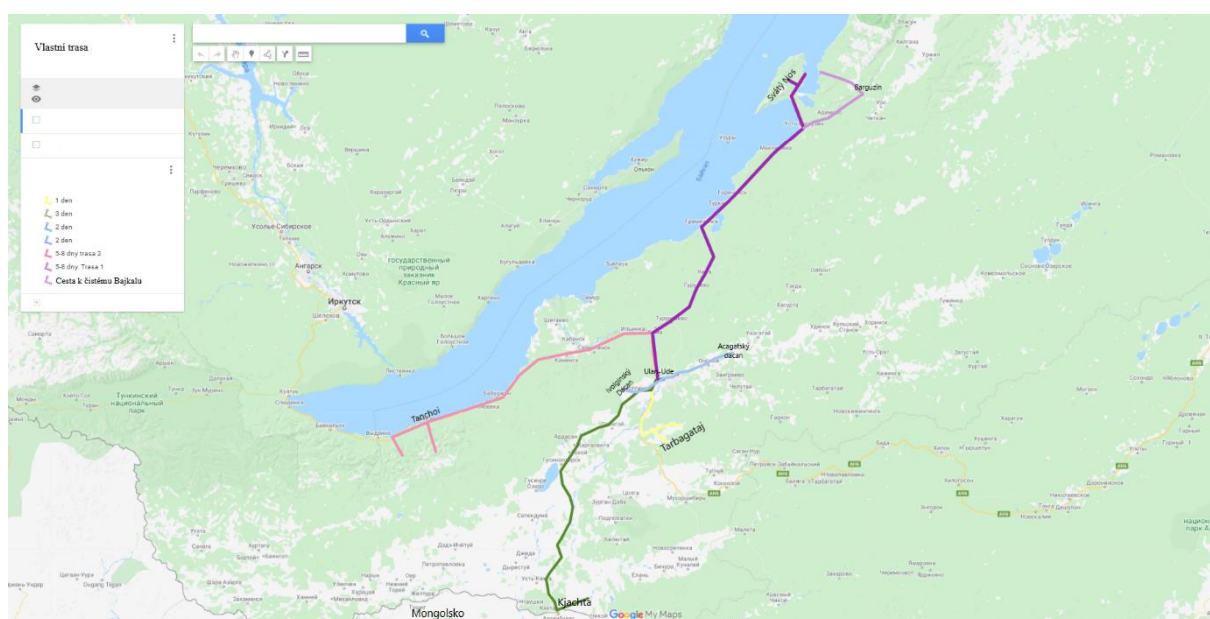
4. den. Chcete-li se seznámit s burjatským buddhismem, navrhujeme jet do oblasti Kjakhta do dacanu Baldan-Brajbun, odkud pochází tradice ruského buddhismus. Cesta bude trvat cca 3 hodiny. Návrat je plánován na další den.

5–8. den. Návrat do Ulan–Ude a odjezd k Bajkalskému jezeru. Existuje mnoho turistických stezek podél Bajkalského jezera a v přilehlých horských a přírodních rezervacích. Můžete si vybrat ze dvou směrů: ostrov Svátý nos s cestou do Barguzinské nebo Dzhenginské rezervace, druhou možností jsou Kabanský a Bajkalský národní park. Každá z možností má jinou délku trvání a může trvat 3 až 5 dní

1. Poloostrov Svátý nos v oblasti Barguzin. Z Ulan–Ude do vesnice Ust’–Barguzin cesta autobusem nebo vlastním autem trvá cca 1–2 hodiny. Trasa: Stezka Zkoušení má délku 7 kilometrů s možným výstupem na vrchol Svátý nos (1 800 m), odkud se otevírá nádherný výhled na Bajkalské jezero. Nebo je možné podniknout delší, ale snadnější trasu Monachovo – Hadí záliv. Obě trasy nebudou trvat déle než jeden den. Poté jdeme do vesnice Barguzin, odkud začíná trasa s názvem Cesta k čistému Bajkalu. Stezka vychází z vesnice Barguzin, pokračuje údolím řeky Gryjmachaja, údolím řeky Velký Čivyrkuj a ústím řeky Velký Čivyrkuj do zátoky Čivyrkuiska (nebo v opačném směru) – 54 km. Trasa trvá 3 dny
2. Kabanská státní přírodní rezervace. Z Ulan–Ude se autem, vlakem nebo autobusem dostaneme za 3 hodiny do stanici Tanchoi. Odtud začínají četné stezky podél národní biosférické rezervace Bajkal a podél hor Chamar–Daban. Poté se můžeme dostat na stanici Mamai, odkud začínají stezky po Selengiinských a Džidských horách.

9.den. Návrat do Ulan–Ude a zpáteční let do Moskvy.

Obrázek 10. Vlastní turistická trasa

Zdroj: www.google.com/maps, vlastní zpracování

Rozpočet

Náklady na dopravu

- Let Moskva – Ulan–Ude – Moskva, cca 9 300 CZK
- Pronájem auta na 9 dní, cca 4 800 CZK
- Doprava vlaky nebo autobusy za 9 dní, cca 1 000 CZK

Náklady na ubytování

- Ubytování v Ulan–Ude (3 noci), cca 1 300 CZK
- Ubytování Svatý nos (2 noc), cca 800 CZK
- Ubytování Tankchoi (1–3 noci), cca 400–1 200 CZK
- Camping (3 noci), cca 150 CZK, může být zdarma (volně)

Stravování a ostatní náklady

- Stravování 9 dní, cca 4 800 CZK
- 1–2 exkurze, průvodce, suvenýry, cca 1 800 CZK
- Vstupenky do muzeí atd. (1–5 vstupenek), cca 50–260 CZK
- Vstup na území některých přírodních parků, cca 50–100 CZK

Celková přibližná cena nabízeného výletu na 1 osobu za 9 dní je 19 500 až 24 000 CZK

13.Závěr

Republika Burjatsko má jedinečný rekreační potenciál, který dosud nebyl z velké části realizován. Vývoj turistické destinace Burjatsko je samozřejmě spojen s udržitelným rozvojem založeným na racionálním využívání jedinečného přírodního komplexu Bajkalského jezera, které může sloužit jako silný faktor při rozvoji území, ale zároveň je omezujícím faktorem v rozvoji mnoha hospodářských odvětví kvůli možným dopadům na životní prostředí. Oproti rozvoji hospodářských aktivit může mít rozvoj turismu v oblasti jezera Bajkal minimální dopad na životní prostředí.

Neméně zajímavé je bohaté kulturní a historické dědictví regionu, jedinečná kultura obyvatel Burjatska, které si zachovalo památky světového významu. Na území Republiky Burjatsko se nachází cca 1 700 kulturních památek a přes 600 přírodních památek. Lokality přírodního dědictví jsou většinou zastoupeny lokalitami, které mají status chráněných přírodních oblastí (CHPO) a vyznačují se poměrně vysokou heterogenitou distribuce v regionu. Obecně platí, že plocha přírodních rezervací je 3262,2 tisíc hektarů (6 % území Republiky Burjatsko). Historický a kulturní potenciál Republiky Burjatsko je 1 632 chráněných objektů kulturního dědictví, z nichž 784 má federální význam. Patří mezi ně kulturně–archeologická naleziště od mladého paleolitu přes starověk až po pozdní středověk, památky 17.–19. století, historicko–revoluční a vojenské, architektonické a památky urbanistického plánování. Kromě toho se na území republiky nacházejí i další archeologické památky.

Pokud mluvíme o struktuře toku turistů k Bajkalskému jezeru, pak je třeba nejprve poznamenat, že za posledních několik let se rekreace v průměru z 95 % skládá z domácích turistů. Významnou součástí vnitřního toku turistů jsou obyvatelé Irkutské oblasti, stejně jako turisté z Moskvy a Moskevské oblasti, Petrohradu, Krasnojarsku a Přímořského regionu, Burjatska. Oblíbené jsou zejména etnografické prohlídky a plavby po Bajkalském

jezeře. Nejnavštěvovanějšími, přibližně 47 % domácích turistů, jsou rekreační zařízení okresu Tunkinsky, jehož oblast je zcela součástí národního parku Tunkinsky. Zajímavosti hlavního města a jeho okolí jsou také žádané. Bajkal láká zahraniční turisty, ale v mnohem menším rozsahu.

V budoucnu se cestovní ruch může stát klíčovým faktorem v rozvoji ekonomiky v Burjatské republice. Vzhledem ke stabilnímu postavení Bajkalského regionu jako světového přírodního dědictví si může Burjatsko vytvořit přední místo na světovém trhu cestovního ruchu, proto je nutné udržovat a v nejlepším slova smyslu posilovat stále tempo rozvoje cestovního ruchu a přísně dodržovat environmentální standardy a požadavky. Současně ale existují viditelné problémy, které brání rozvoji odvětví cestovního ruchu: nedostatek integrovaného přístupu k rozvoji cestovního ruchu v regionu; nedostatek statistických údajů o turistických aktivitách; nelegální příjmy z různých odvětví cestovního ruchu v regionu; nedostatek rozvinuté a někdy dokonce i minimální infrastruktury; nízká úroveň služeb ve všech odvětvích cestovního ruchu; sezónnost nabídek zájezdů; vysoké náklady na dopravu a turistické služby; špatný výkon marketingu v odvětví cestovního ruchu v regionu. Tyto problémy jsou většinou složité, proto je jejich řešení možné pouze integrovaným přístupem, a to na základě partnerství soukromého a veřejného sektoru.

14. Seznam použitých zdrojů

- ABALAKOV, A.D. – PANKEEV, N.S. *Etnoekologická turistika v regionu Bajkal*. Irkutsk State University Bulletin. 2011. 16 s.
- BADMATSYRENOV, T.V. *Náboženská situace a náboženské komunity v Burjatské republice*. Moc. 2015. 107 s.
- BATOCIRENOV E.A. *Geografické zvláštnosti rozvoje aktivního turismu v Republice Burjatsko*. (Geograficheskie osobennosti razvitiya aktivnogo turizma v Respublike Buryatia). Ulan-Ude. 2010. 174 s.
- BALZHUROVA, A.Z. – BORONOEVA, T.A. *Ivolginský dacan: zachránění historické památky, založení muzea*. Eurasijské umění. 2019. 266 s.
- BEDJAEVA, T.V. – MAKAROVA, M.D. *Rozvoj turismu v Bajkalském regionu*. (Razvitie turizma v regione Bajkal). Petrohrad: Problematiky současné ekonomiky. 2017. 214-216 s. ISSN: 1818-3395
- BELIKOV, V.V. *Evenki Burjatska: historie a současnost*. BNC SO RAN. 1994. 182 s.
- BLACKMAN, A. et.al. *Factors contributing to successful tourism development in peripheral regions*. The journal of tourism studies. Vol 15. 2004. 59-67 s.
- BORISOV, G. – DONDOKOV, Z. *Energy industry of the Republic of Buryatia: current state and prerequisites for further development*. Buryat Scientific Centre of Siberian Branch of the Russian Academy of Sciences. Ulan-Ude. 2019. 14 s.
- BRITANNICA. [online] Dostupné z: <https://www.britannica.com>
- BURLAKOVA, A. V. *Klasifikace statusu etnického turismu*. (Klassifikacionny status etnicheskogo turisma). Tomsk: Tomská statní univerzita. 2010. 77 s.
- Burstat. *Územní orgán federální státní statistická služba v Burjatské republice*. [Online] 2020. Dostupné z: https://burstat.gks.ru/trade_services_tourism

EKIMOVSKAYA, O. *The economic-geographical features of development of multistructured agriculture in the Republic of Buryatia*. Geography and Natural Resources. 2009.

ENCYKLOPEDIÉ IRKUTSKÉ OBLASTI A BAJKALU. *Burjati, kmény a klany*. [online] 16.4.2015. Dostupné z: http://irkipedia.ru/content/buryaty_plemena_i_roda

ERCHOVA, G. *Spiritual Feat in the History of Buddhism of Russia*. Vestnik of Saint Petersburg University: History. 2018. 1156-1176 s.

ETNOGRAFICKÝ MUSEUM NÁRODŮ ZABAJKALÍ. [online] 2018. Dostupné z: <https://xn--80akfjmebi8an4c6c.xn--p1ai/>

EVSTROPEVA, O.V. – KORYTNY, L.M. *Jak rozvíjet transgranický ekologický turismus na jezeru Bajkal*. (Kak razvivat transgranichny ekologichesky turism v bassejne ozera Bajkal). Novosibirsk: ЭКО. 2014. 76-85 s. ISSN: 0131-7652

FEDERAL ASSEMBLY OF THE RUSSIAN FEDERATION: *Republic of Buryatia, economic and natural resources*. [online] [cit. 2021.03.05.]. Dostupné z: <http://council.gov.ru/en/structure/regions/BU/>

FENNELL, David A a DOWLING, R.K. *Ecotourism policy and planning*. Cambridge, MA, USA: CABI Pub. 2003. 361 s. ISBN: 085-19-9762-7

FLEISCHER, A. – FELSENSTEIN, D. *Support for rural tourism: Does it make a difference?*. Annals of Tourism Research. v. 27. 2000. 1007-1024 s.

GALAZY, G.I. *Lake Baikal*. Encyclopedia Britannica [online] Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Lake-Baikal>

GARMAEVA S.G. *Analýza vývoje trhu transportních služeb Republiky Burjatsko*. (Analiz razvitija rynka transportních uslug respubliky). 2017. 603 s.

GLOBAL ECOTOURISM NETWORK. *What is Ecotourism?* 2020 [online] Dostupné z: www.globalecotourismnetwork.org

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna. 2006.

CHEMCHIEVA, A.P. *Rozvoj endogenního turismu v Rusku*. (Razvitie indigenneho turizmu v Rossii). Novosibirsk: Věstník Kemerovské státní univerzity. 2015. 44-48 s.

CHUSAINOVA, P.A. – VOROBIOVA A.G. *Ekoturismus v současné společnosti*. (*Ekoturizm v sovremennom obschestve*). 2016. 66 s.

INDROVÁ, J. et.al. *Cestovní ruch I*, Praha: Oeconomica. 2007. 119 s. ISBN: 978-80-245-1252-5

IRKIPEDIA: *Krátký slovník burjatské terminologii*. Buryats. Series: Peoples and Cultures [online] 19.5.2016. Dostupné z: http://irkipedia.ru/content/kratkij_slovarik_buryatskoy_terminologii_buryaty_seriya_narody_i_kultury_2004

JOVANOVIČ, S. – ILIČ, I. *Infrastructure as important determinant of tourism development in the countries of southeast Europe*. Ecoforum. Romania: University of Suceava. 2016. 1-34 s.

KIDAROVA, .E.E. 2012. *Socialně-ekonomické a právní aspekty vývoje a integrity podniku*. (Socialno-ekonomicheskie i pravovye aspekty razvitiya i itegracii biznesa). Irkutsk: Vestnik irkutské statní technické univerzity. 216 s.

KHAN, N. – HASSAN, A. *Factors affecting tourism industry and its impacts on global economy of the world* [Online] Mahnoor [23.03.2020]. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=3559353>

KONDRASHOVA, E.V et.al. *Tourist Visitor Information Centers as a Strategic Resource for Tourism Development*. *Bulletin of the Buryat State University*. Economics and management. 2017. 111-122 s.

KOLOSOVA, I. *Buddhism in Central Asia and Russia: History and Present State*. Post-Soviet Issues. 2020. 237-249 s.

KOTELNIKOVA, N.V. et.al. *Elektronické mapy rekreace a cestovního ruchu na územích oblasti Bajkal*. (Elektronnye karty rekreacii i turizma territorii Bajkalskogo regiona) *Intereksmo Geo-Sibiř*, 1 (2), 2013. 113-118 s.

- KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing. 2013. 207 s. ISBN:978-80-247-4603-6
- KIRILLOV, S. et.al. *Sustainable Tourism Development in Russia: The Case of Baikal Harbour Project*. European Journal of Sustainable Development. 2020. 179 s.
- KRIVONOGOV, V.P. *Modern Ethnic Processes in the Soyot People*. Northern Archives and Expeditions. 2. 2018. 33-43 s.
- KUKLINA, M.V. et.al. *Problems of tourism infrastructure development in the barguzin kotlovina the Republic of Buryatia*. Věstník Altajské akademii ekonomiky a práva. 2021. 59-65 s.
- KURDUKOV, V.N. *Perspektivy rozvoje etnokulturního turismu v bajkalském regionu*. Izvestia Irkutské státní univerzity. 2011. 160 s.
- MAJER, Z., RKISZTINA T. *Origin And Spread Of Buddhism In Buryatia — A Text Of Buyandalai Dooramba*. Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae, vol. 61, 2008, 497 s.
- MALÁ, V. *Základy cestovního ruchu*. Praha: Oeconomica. 2002, ISBN 80-245-0439-1.
- MANDIC, A. et.al. *Tourism Infrastructure, Recreational Facilities and Tourism Development*. Tourism and hospitality management. 2018. 1-22 s.1-22.
- MANZINOVA, G.V. *Sociálně-kulturní transformace Burjatska*. (Sociokulturnaja transformacija Burjatii). Historie a modernost, (1 (17)). 2013. 163-178 s.
- MASLENNIKOVA, D.S. *Velvyslancecký Spaso-Preobrazhenský klášter na jezeře Bajkal*. Věstník Tomské státní univerzity architektury a stavebnictví. 214. 48-59 s.
- Ministerstvo přírodních zdrojů a ekologii Republiky Burjatsko [online]. Dostupné z: <https://egov-buryatia.ru/mpr/>
- MINISTERSTVO DOPRAVY RUSKÉ FEDERACI. Federální letecký úřad. [online] 2021. Dostupné z: <https://favt.gov.ru/>
- MONGUSH, E.D. *Buddhistické chrámy jako objekty náboženské turistiky v Rusku*.

Nové výzkumy Tuvy. 2015. 9 s.

NACIONALNÍ MUSEUM REPUBLIKY BURJATSKO. [online]. 2020. Dostupné z: <http://2020.muzeymb.ru/>

NINAKINA, U.S. – RAMAZANOVA L.R. *Ekoturismus jako nový směr turistické industrie: ukazateli a faktory socialno-ekonomického rozvoje*. (Ekoturizm kak novoe napravlenie turindustrii: znachenie i faktory socialno=ekonomicheskogo razvitiia). Petrohradský státní univerzita jména A.S. Puškina. 2017. 324-328 s.

OBORIN, M.S. *Turistická infrastruktura: socioekonomická analýza základních pojmů a definic*. (Turistskaja infrastruktura: socialnoekonomichesky analiz osnovnyh ponjatij i opredelenij) Vědecké poznámky Orlovské státní univerzity: Humanitní a sociální vědy, (5). 2014. 87-93 s.

OSINSKY, I.I. *Demografický vývoj Burjatska*. Věstník Instituci sociologie, 8 (4). 2017. 138-157 s.

PAVLINSKAYA, L.R. *Reindeer Herding in the Eastern Sayan- A Story of the Soyot*. Cultural Survival Quarterly: The Troubled Taiga [online] 2003. Dostupné z: <https://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/reindeer-herding-eastern-sayan-story-soyot>

PAVLOVA, N.R. 2007. *Ruský komplex staroobřadníků*. (Russkij ctarobrdjadcheskij komplex). Ulan-Ude: Průvodce etnografického muzea národů Zabajkalí.

PETELIN, S.M. *Ekonomicko-geografická analýza vzniku zvláštních ekonomických zón turisticko-rekreačního typu v sibiřském federálním okrese*. 2017. 212 s.

POPOVA, E.E. *Kjachta. Památník historie a kultury*. (Kjachta. Pamjatnik istorii i kultury). Moskva: Průvodce. 1990. 48 s.

RAEX Ranking review: *Top 20 Russian regions in terms of tourism potential* [online] 2019. Dostupné z: <https://raex-a.ru/releases/2019/Feb05/>

RICHARDS, G. C.A.B. INTERNATIONAL, ISSUING BODY. *Cultural attractions and European tourism*. Wallingford, Oxfordshire, UK: CABI, 2001. ISBN 0851994407.

- ROMANOVA, M. *Factors are affecting the development of the tourism industry*. (Faktory, vlijauschie na razvitie industrii turizma). Koncept. Moscow. 2014.
- SAJAPAROVA, E.V. *Historie vzniku a rozvoje městských muzeí v Burjatsku*. Věstník Krasnojarské státní pedagogické univerzity. 2011. 275 s.
- SANDEEP, P. *Five Main Factors Influencing the Growth of Tourism With Diagram*. Posted by Articles Junction Blog. 2013.
- SANZHIEVA, T.E. *Migrace burjatů během období připojení do Ruska*. (Migracija burjat v period prisoedinenija k Rossii) Věstník Burjatské státní univerzity: Pedagogika. Filologie. Filozofie, (7). 2011. 10-14 s.
- SLEPNEVA, L.R. et.al. *Rozvoj cestovního ruchu v Burjatské republice: etno-konfesní aspekty*. (Rozvitie turizma v Burjatskoj respublike: etnokonfessionalnye aspekty) Věstník Burjatské státní univerzity: Ekonomika a management, (1). 2016. 49-58 s.
- STEPHAN, E. M. *Rituals as Sites of Religio-Cultural Revival: A Statistical Analysis of the Demographic and Cultural Differences of Attendees at Shamanic Ceremonies in Buryatia*. Shamanic. Russia. 2014.
- SWEET, E. – CHAKARS, M. *Identity, Culture, Land, and Language: Stories of Insurgent Planning in the Republic of Buryatia, Russia*. Journal of Planning Education and Research. 30. 2010. 198-209 s. 10.1177/0739456X10381997.
- TAŠKANE, A.S. *Analýza transportní infrastruktury jako element regionálního rozvoje Republiky Burjatsko*. (Analiz transportnoj infrastruktury kak element regionalnogo razvítija Respubliki Buryatia). Věstník Burjatské státní univerzity. 2011. 150 s.
- THE INTERNATIONAL ECOTOURISM SOCIETY: TIES Overview. *What is Ecotourism?* [online]. 2020. Dostupné z: <http://www.ecotourism.org/ties-overview>
- UDALYCH, S.K. *Problémy a vyhlídka na rozvoj ekologického cestovního ruchu v regionu Bajkal*. (Problemy i perspektivy razvítija ekologičeskogo turizma v Bajkalskom regione). Vědecký výsledek. Technologie hospodářství a servisu, 2 (2 (8)). 2016. 15-21 s.
- USHNICKY, V.V. *Základní verze vzniku burjatského národu*. Izvestia, no. 4. 2015. 52 - 60 s.

USYISKIN, G. *Popis historii ruského turismu*. (Ocherki istorii rossiyskogo turizma). Petrohrad: Izdatelskiy dom Gerda, 2007

VINIDIKTOV, M.A. 2004. *Co to je turismus?* Vydavatelstvo Bajkalské statní univerzity. 19-24 s.

WILSON, S. et.al. *Factors for Success in Rural Tourism Development*. Journal of Travel Research 40, no. 2. 2001. 132–138 s.

WEAVER, David B. *The encyclopedia of ecotourism*. New York: CABI Pub. 2001. 668 s. ISBN: 085-19-9368-0

ZORIN, I.V., KVARTALNOV V.A. *Tourism encyclopedia: reference book*. Moscow: Finance and statistics. 2003. 368 s.

15. Seznam obrázků

Obrázek 1. Geografická mapa Ruska s vyznačeným územím Republiky Burjatsko	18
Obrázek 2. Mapa Burjatska podle okresů.....	19
Obrázek 3. Tradiční kostým Buryatů	23
Obrázek 4. Ivolginský dacan a bílé stupy	28
Obrázek 5. Sartul-Gegatui Dacan rok 1904.....	29
Obrázek 6. Bajkalská přírodní rezervace	33
Obrázek 7. Jezero Bajkal.	35
Obrázek 8. Základní faktory rozvoje cestovního ruchu	39
Obrázek 9. Geografie letů z letiště Bajkal	42
Obrázek 10. Vlastní turistická trasa	63

16. Seznam tabulek

Tabulka 1. Národní složení Burjatské republiky	20
Tabulka 2. Objem placených služeb obyvatelstvu v oblasti cestovního ruchu v Burjatsku.....	47
Tabulka 3. Vývoj turistického toku v Republice Burjatsko	48
Tabulka 4. Činnost cestovních kanceláří v Republice Burjatsko.....	50
Tabulka 5. Vývoj činnosti hromadných ubytovacích zařízení.....	51
Tabulka 6. Porovnání jednotlivých ukazatelů činnosti hromadných ubytovacích zařízení	52
Tabulka 7. Klíčové ukazatele činnosti hromadných ubytovacích zařízení v roce 2019 tvořené federálními regiony Ruské federace.	53
Tabulka 8. Klíčové ukazatele činnosti hromadných ubytovacích zařízení v roce 2019 mezi Irkutskou oblastí a Republikou Burjatsko	54
Tabulka 9. Počet ekologických tras, muzeí a informačních center na území přírodních rezervací a národních parků v Burjatské republice	55

17. Seznam grafů

Graf 1. Vývoj turistického toku v Republice Burjatsko	48
Graf 2. Činnost cestovních kanceláří	50

